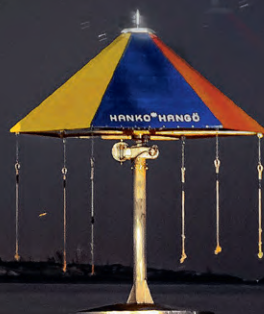

HANKO*³⁶⁵HANGÖ

2026

HANGON HUVILAT • UNIQUE HANKO • HANKO INSPIROI

UUDEN AIKAKAUDEN ALKU.

UUSI BMW iX3.

Sheer Driving Pleasure

BMW iX3 50 xDrive EU-yhd. energiankulutus 15,1–17,9 kWh/100 km. CO₂ päästöt 0 g/km, toimintamatka jopa 805 km. Auton kulutukseen ja toimintamatkkaan vaikuttavat muun muassa kuljettajan ajotapa, ajonopeus, lämpötila, keli- ja ajo-olosuhteet sekä auton kuormaus.

Lue
lisää

HANKO 365 HANGÖ 2026

SISÄLLYS

- 3 Pääkirjoitus / Editorial
- 4 Unique Hanko
- 12 Purjehdus on iso osa kaupungin elämää
- 14 Hanko attracts international visitors
- 16 Sustainable Travel Finland
- 18 Restaurant Segel
- 19 WHYNOT Finland
- 20 Hangon villaelämää / Villa life
- 30 Mannerheimin kesäparatiisi Hangossa
- 32 Stormhällä
- 33 Itämeren Portti
- 34 Hangon strateginen sijainti

- 35 SaariTours
- 36 Meri yhdistää hankolaisia
- 39 Dyyni
- 40 Mummolaiturin ihme
- 41 Jale Line Oy – M/S Summersea
- 42 Hanko inspiroi kulttuuriin
- 43 Hankolaiset valokuvaajat
- 46 Kaupunginjohtajan tervehdys
- 47 Isla Nordica
- 48 Hangon lukiolinjat
- 50 Perheyritys Helkama
- 52 Pedalling to Hanko's hidden gems
- 54 Hangon tenniskerho
- 56 Anna Berner Interiors

- 58 Omena Hotels
- 59 Mixing Nuts
- 60 Hanko kutsuu piknikille
- 63 Aktia LKV
- 64 Hangon museo
- 66 Pärlan Hammaslääkäriasema
- 67 Leijasurfing
- 68 Hangolf
- 71 Hangossa tapahtuu ympäri vuoden
- 74 M. Broman
- 75 Uusi BMW iX3
- 76 Vuorikadun monipuolinen yritys yhteisö
- 79 Friman Matkat

KUSTANTAJA
DLX Marketing Group Oy
deluxemedia.fi

PÄÄTOIMITTAJA
Juhani Nurmi

TOIMITTAJA
Päivi Remes

AD
Sebastian Boström

KANNEN KUVA
Tapio Kekkonen

PAINO
PunaMusta Oy

PÄÄKIRJOITUS / EDITORIAL

Hanko 365 Hangö kokoaa yhteen tarinoita hankolaisista ihmisistä, ilmiöistä ja paikoista. Sivuilta löytyvät niin kulttuurin tekijöitä, yrittäjiä, luonnon äärellä työskenteleviä ammattilaisia kuin kaupungin historiallisia kerrostumiakin. Lehti liikkuu huvilakulttuurista satamiin, ulkoreiteiltä hyvinvointiin ja talvisesta Hangosta merelliseen valoon.

Viime vuosina kaupunki on määrätietoisesti kehittänyt ympärivuotista matkailua ja kestäväää kaupunkikulttuuria. Tästä konkreettisena osoituksena Visit Hangolle myönnettiin vuoden 2025 lopussa Sustainable Travel Finland destinaatiomerkin kolmantenatoista alueena Suomessa.

Visit Hangon matkailupäällikkö **Maria Nordström** tuo esiin, että Hangon kävijämäärät ovat kehittyneet myönteisesti. Tämä kertoo muutoksesta, jossa Hangon nähdään yhä useammin rauhallisena, vastuullisena ja elämyksellisenä kohteena ympäri vuoden.

Toivomme, että Hango 365 Hangö tarjoaa asiakkaillemme ja lukijoillemme inspiraatiota, tietoa ja ennen kaikkea syyn katsoa Hankoa osittain uusin silmin.

IN ENGLISH

Hanko 365 Hangö brings together stories of the people, phenomena and places in Hanko. Its pages feature cultural creators, entrepreneurs, professionals working close to nature, as well as the city's historical layers. The magazine moves from villa culture to harbours, from outdoor routes to wellbeing, and from wintertime Hanko to its distinctive maritime light.

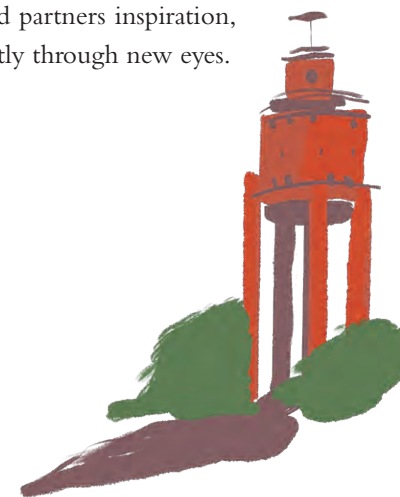
In recent years, the city has worked in a determined manner to develop year-round tourism and a sustainable urban culture. As a concrete recognition of this work, Visit Hanko was awarded the Sustainable Travel Finland label as a destination at the end of 2025.

Visit Hanko's Director of Tourism **Maria Nordström** highlights that visitor numbers have developed positively. This points to a shift in how Hanko is increasingly perceived: as a calm, responsible and rewarding destination throughout the year.

We truly hope Hango 365 Hangö offers our readers and partners inspiration, insight and, above all, a reason to look at Hanko at least partly through new eyes.

Juhani Nurmi
Hanko 365 Hangö
Päätoimittaja / Editor-In-Chief

HANKO*HANGÖ

UNIQUE HANKO

– *peaceful nature, maritime harmony and wellbeing*

Hanko is much more than a summer resort. It is a year-round oasis of balance, where town life, nature and wellbeing intertwine into a harmonious whole. Hanko is easy to reach from anywhere in Finland – for example, the journey from Helsinki takes under two hours by both car and train.

Text by Juhani Nurmi, translation by Lenita Taylor using Chat GPT
Photos by Tapio Kekkonen, Robin Sjölund & Paulina Rökman

When you arrive in Hanko, it feels as though the world quiets down. The scent of the sea, the soft whisper of the wind and the distant calls of seagulls create an immediate sense of calm. Here, the connection with nature begins right in the heart of town, where the sea and the landscape tell their stories. The presence of nature and the opportunities for wellbeing guide visitors along forest paths, shorelines and into silence.

TULLINIEMI NATURE TRAIL – THE SOUTHERN TIP OF FINLAND

One of Hanko's main attractions is the Tulliniemi Nature Trail, which runs along the northern shore of the peninsula all the way to the sea. The trail also leads to the southernmost point of mainland Finland, where the Gulf of Finland and the Archipelago Sea meet. Along the beaches, visitors can stop for a picnic, listen to the gentle lap of the waves and breathe in the salty sea air. The information boards introduce the area's geology, vegetation and wildlife.

NATURE TRAILS AND THE WORLD OF BIRDS

Hanko offers several marked nature trails east of Täktomintie, as well as wetlands and bird-watching towers such as those at Täktominlahti. Along these routes, visitors can observe birdlife and experience the rhythm of nature. Especially charming is the Path of Love at Puistovuori, a 1.5-kilometre walking route dating back to the 19th century spa era. Its rocky landscape invites visitors to slow down and absorb its romantic atmosphere.

”

**The atmosphere
combines
closeness to
the sea with
luxurious calm.**

THE SEA, SNORKELLING ROUTES AND THE UNDERWATER WORLD

The presence of the sea in Hanko engages all the senses. Beyond the beaches, visitors can explore snorkelling routes and admire the underwater world – shells, seaweed and small fish moving in quiet harmony. Seeing all three nearby light-houses – Gustavsvärn, Russarö and Bengtskär – from Hanko’s water tower is a memorable sight. Bengtskär Lighthouse, the tallest in the Nordic countries, rises 52 metres above the sea.

A DIALOGUE WITH HISTORY AND NATURE

Amid Hanko’s natural surroundings, you will also walk deep into its history. The town’s past is visible in its numerous villas, fishing sheds and

maritime traditions. Drottningberg in the Eastern Harbour is a former factory building that now houses art studios, wellness businesses and lifestyle boutiques. It is a place where nature, culture and modern life meet.

The Hanko Museum has opened an exhibition *Where the Land Meets the Sea* (opened 15 May 2025), which explores archipelago life, emigration and villa culture. Alongside the main exhibition, the museum features rotating exhibits that highlight Hanko’s layered history. As you move through the town, you experience not only nature but also human stories – an added layer cast over geological formations and rocks on shoreline.

WELLBEING ON NATURE’S TERMS

Hanko offers wellbeing that springs directly from nature: beach yoga on the sand, walks on rocky shores, cycling routes and quiet moments that follow the rhythm of the sea. Nature creates the perfect space for balancing body and mind. The 19-kilometre coastal cycling route across the town opens up to wide views – it’s nice to sit down on cliffs to take it all in. Wellness services complement the experience: Regatta Spa invites visitors to relax in its pools, enjoy treatments and unwind after a long day. The atmosphere combines closeness to the sea with luxurious calm.

RESTAURANTS AND SENSORY EXPERIENCES

In Hanko, wellbeing is also present in its rich and versatile food culture. The town offers a wide selection of restaurants, cafés and bakeries that make use of seasonal ingredients and local products. The restaurants in the Eastern Harbour are prime examples of this. A culinary experience can continue on nature trails or seaside cliffs – returning to nature through the senses.

FROM SUNSETS TO SILENCE

As evening approaches, Hanko offers perfect spots to watch the sky and sea shift colours. The Silver-sand Resort & Camping and the shores of Varis-niemi provide a romantic backdrop for sunset.

After an evening on the beach, a warm sauna, good food and a peaceful walk bring the day's experiences together. Nights in Hanko are not urban nights – they are the quiet coexistence of sea and weather.

”

**Nights in Hanko
are not urban
nights – they
are the quiet
coexistence of
sea and weather.**

TRAVEL TO HANKO

Hanko is easy to reach from all over Finland. The route passes through Raseborg, where you can stop to visit charming ironworks villages and scenic landscapes. There is a direct train to Hanko, and the journey takes about two hours.

In Hanko, getting around is easy by bicycle or on foot. The compact size of the town and its many bike rental shops make moving around truly effortless and ecological. Please remember to respect nature and local residents – for example, dogs must be kept on a leash from the beginning of March until 19 August to protect nesting birds.

LUXURY ON NATURE'S TERMS

Hanko is at the same time an international summer destination and a haven of silence. Here, luxury does not mean opulence, but the ability to notice and appreciate small moments: the touch of a sea breeze, the warmth of sun-heated rocks, silence in the dark evening. When luxury is part of the environment rather than a disturbance to it, it feels genuine.

Living alongside nature brings also responsibility – staying on marked trails, respecting nesting areas, supporting local services and choosing ecological travel. In this way, Hanko has become one of Finland's most intimate luxury destinations – not because of splendour, but because nature itself lends its glow to the experience. It invites you to forget time and surrender to the dialogue between sea, rocks and wind. •

www.visithanko.fi

”

Hanko offers a unique opportunity to be humbled
by the magnitude and beauty of nature.

This is HANKO

Get your Wall Art Photos from
TAPIO KEKKONEN

Flickr

Scan to see my photos www.flickr.com/photos/tapio_kekkonen - www.thisishanko.fi - contact tapio@kappelisatama.fi / phone +358 40 7346247

PURJEHDUS ON ISO OSA KAUPUNGIN ELÄMÄÄ

Hangö Segelförening, tuttavallisemmin HSF, on yksi Suomen vanhimmista purjehdusseuroista ja osa kaupungin merellistä sielua. Vuonna 1906 perustettu seura on pitänyt purjehduksen perinteitä elossa jo yli vuosisadan ajan.

Seuran kommodori **Mikael Lindqvist** näkee HSF:n ennen kaikkea yhteisön ylläpitäjänä. ”HSF on enemmän kuin seura – se on kulttuuri, jossa yhdistyvät meri, perinne ja yhdessä tekeminen.” Seuran tunnetuin tapahtuma on Hangon Regatta, joka kokoa joka kesä yhteen veneilijät,

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **HSF Marine,**
Tapio Kekkonen &
Erik Lähteenmäki

ystävät ja kaupungin. ”Regatta on hetki, jolloin Hanko elää täysillä. Siinä näkyy yhteisön voima parhaimmillaan.” Lindqvist korostaa, että HSF:n vahvuus on jatkuvuus. Monet seuran jäsenet ovat mukana koko elämänsä. ”Nuoret oppivat vanhemmilta ja perinteet siirtyvät eteenpäin. Siinä on koko HSF:n ydinajatus.”

PURJEHDUS ON AJATTELUTAPA

Monella hankolaisella meri on aina ollut läsnä jo lapsuudesta ja aikaa vietettiin veneissä, jäillä ja rannoilla – meri oli luonnollinen elinympäristö.

Hangossa veneet ja purjehdus ovat monelle osa arkea. Lindqvistkin kuvaa purjehdusta enemmän ajattelutavaksi kuin urheiluksi. ”Veneessä pitää olla rauhallinen ja läsnä – kaikki riippuu yhteistyöstä. Tuuli voi kääntyä, suunnitelmat muuttua, mutta eteenpäin mennään aina.”

HSF TÄNÄÄN JA HUOMENNA

HSF järjestää kilpailuja, koulutuksia ja tapahtumia kaikenikäisille. Kommodorin mukaan tavoitteena on pitää purjehdus saavutettavana kaikille. ”Tehtävämme on innostaa uusia jäseniä mukaan ja varmistaa, että perinne elää vahvana.” Seura on myös tärkeä osa Hangon kesää ja paikallista kulttuuria. ”HSF tuo yhteen veneilijät ja kaupunkilaiset. Se on merellinen yhteisö, ei vain urheiluseura. Kun vene liikkuu hiljaa tuulen voimalla, siinä on jotain syvästi rauhoittavaa. Se on

”

Kun vene
liikkuu hiljaa
tuulen voimalla,
siinä on jotain
syvästi
rauhottavaa.

hetki, jolloin ymmärtää, miksi meri vetää ihmisiä puoleensa sukupolvesta toiseen.”

KATSE HORISONTTIIN

Mikael Lindqvist suhtautuu tulevaisuuteen optimistisesti. ”HSF elää vahvaa aikaa. Uusia jäseniä tulee, kiinnostus kasvaa ja perinne jatkuu.” Kun keväällä lippu nousee salkoon, se on merkki uudesta kaudesta – ja siitä, että meri jatkaa sykkettään Hangon merenläheisessä sydämessä. •

HANKO ATTRACTS

ever more international travellers

According to Visit Hanko's latest tourism figures, Hanko is experiencing strong growth. Between January and August 2025, a total of 84 600 overnight stays were recorded – an increase of 16% compared to the previous year.

Text by **Juhani Nurmi** – translation by **Maria Nordström** using Chat GPT
Photos by **Paulina Rökman & Tapio Kekkonen**

The growth was evident among both domestic and international travellers. Registered overnight stays by foreign visitors rose by an impressive 68%. Visit Hanko's Director of Tourism, **Maria Nordström**, considers this development a significant achievement.

"These growth figures show that Hanko is now better recognised internationally. For do-

mestic travellers, we are working hard to ensure that Hanko is not known only as a summer town, but as a year-round destination. We are seeing particular interest from Central Europe and neighbouring countries. This is a very positive development," Nordström says.

GROWTH IN INTERNATIONAL VISITORS

Between January and August 2025, 45 000 travellers stayed in registered accommodation, including 3 200 international visitors. While increase in foreign overnight stays was +68%, the number of domestic travellers grew by 7%. Key international markets include neighbouring Sweden and Estonia – from which many visitors arrive in Hanko with their own boats – as well as Germany and France, especially among travellers who value nature and sustainability. Improved rail connections have further strengthened Hanko's accessibility.

"Many Central European travellers are now seeking destinations that are safe, responsible, sustainable and easy to reach," Nordström notes. "Hanko offers all of this – as well as the peace and quiet that many city dwellers value."

DOMESTIC VISITORS HIGHLY SATISFIED

The number of domestic day visitors increased by 35% from the beginning of the year to August, reaching a total of 715 000 visitors. Most came from the Helsinki metropolitan area, but growth was also seen from Tampere, Lahti and Jyväskylä.

"This summer, we gained a new rail connection from Riihimäki. This opens new opportunities, and its continuation looks promising for next summer."

Visitor surveys conducted in summer 2025 show exceptionally high satisfaction: 89.3% would recommend Hanko, and 83.6% intend to return.

LOOKING TOWARDS RESPONSIBLE GROWTH

Hanko is also investing strongly in sustainable tourism and has been awarded the Sustainable Travel Finland (STF) label. "We are doing extensive work in

the field of sustainability. We worked hard to achieve this for several years." The Sustainable Travel Finland (STF) programme, offered by Visit Finland, provides companies and destinations with a toolbox for developing sustainable tourism. It supports the systematic adoption

of sustainable measures and choices in the everyday operations of a region or business. Companies and regions that complete the programme and meet the criteria are awarded the Sustainable Travel Finland label, communicating responsible practices to international travellers.

"Sustainability is not a campaign for us – it is a way of working," Nord-

ström emphasises. "Tourism grows most sustainably when ecological, sociocultural and economic responsibility are in balance.

This year, Visit Hanko also awarded its first Sustainability Award to Silver-sand Resort & Camping, which has made significant efforts toward sustainable tourism. The award aims to show appreciation and inspire other companies to invest in sustainability. The future focus is on extending the tourism season. Autumn and spring seasons are now seeing growth in terms of visitors and overnight stays. Looking ahead, Hanko aims to extend the tourism season. "Within five years, Hanko will be known not only for its beaches and wellbeing, but also for its culture, restaurants and natural tranquillity," Nordström concludes. •

www.visithanko.fi

Visit Hanko is among the frontrunners of sustainable tourism in Finland

Travellers are becoming increasingly environmentally conscious. Studies show that companies and destinations operating responsibly achieve higher levels of customer satisfaction.

Sustainable tourism is one of the key strategic priorities for Visit Hanko. The long-term goal is to build Hanko into a year-round, sustainable tourism destination, ensuring that future generations can continue to enjoy the town's unique character, natural beauty, and high quality of life.

Text by Robin Sjölund
Photo by Kenneth Roman

HANKO STRENGTHENS ITS POSITION AS A LEADER IN SUSTAINABLE TOURISM

Hanko, Finland's southernmost town, is widely recognized for its sandy beaches, maritime heritage, and relaxed coastal atmosphere. Now, it is strengthening its position as a sustainable resort by strategically smoothing seasonal demand to support year-round tourism.

This position was reinforced at the end of 2025 when Visit Hanko was awarded the Sustainable Travel Finland (STF) label as a tourism destination by Visit Finland. The recognition is a significant achievement: at this point, only twelve other tourism regions in Finland had received the STF label. For Hanko, it marks both an important milestone and a strong commitment to continued development in sustainability.

Sustainable tourism is achieved by acting responsibly, taking into account the environment, culture and community. We are committed to develop sustainable methods and encouraging participation in a common goal. Our goal is that Hanko becomes a year-round and sustainable tourist destination that offers an attractive and unique environment for future generations.

THE SUSTAINABLE TRAVEL FINLAND PROGRAMME

The Sustainable Travel Finland programme, developed by Visit Finland, is a national framework

designed to support the long-term sustainability of tourism destinations. Destinations that successfully complete the programme and meet its strict criteria are awarded the STF label.

Sustainable Travel Finland destinations commit to continuous improvement and gain access to up-to-date knowledge, practical tools, expert support, and increased visibility through Visit Finland's international marketing channels.

As part of the programme, Visit Hanko has created a comprehensive sustainable tourism development plan. The plan addresses all key dimensions of sustainability and includes a detailed action table covering ecological, socio-cultural and economic sustainability.

A SUSTAINABLE FUTURE FOR HANKO

By earning the Sustainable Travel Finland label, Visit Hanko demonstrates that sustainability is not just an ambition, but a concrete and measurable part of its tourism development. Visit Hanko is strengthening its role as a responsible destination through long-term planning, community involvement, and continuous improvement.

The sustainability journey is ongoing, and the STF label marks an important step toward a resilient, inclusive, and future-oriented tourism destination.

Learn more about Visit Hanko's sustainability work and responsibility deeds on Visit Hanko's website visithanko.fi/sustainable-tourism.

Luonnon luksusta. Elämyksiä vuoden jokaisena hetkenä.

VARAA KESÄN MAJOITUS NYT!

AKTIVITEETIPAKETTI
E-Fatbike + sauna + majoitus
2hlö/2vrk alk. 249€

019 2485500
info@silversand.fi

Restaurant Segel

– *Where Food, Wine and People Meet*

text **Juhani Nurmi**
photos **Restaurant Segel**

Running a year-round restaurant in Hanko is not just a business decision for **Filip Langhoff** and **Linda Stenman-Langhoff**. It is a long-time commitment and a work ethic that consistently values quality over shortcuts.

“As a small, family-run business, it shows in every part of what we do at the restaurant,” Filip elaborates. “Ingredients shouldn’t travel farther than necessary.”

Having been awarded a Michelin star for their previous Restaurant Ask in Helsinki, the couple favors responsibly sourced Nordic and local produce, paired with European wines. At Segel they serve seasonal set menus consisting of three or six courses. “Food, wine and atmosphere should always be in balance and elevate each other — their combination is our true strength. We are also very proud of our thoughtfully curated and extensive wine cellar,” Linda emphasizes.

“At Segel, the atmosphere is everything. It should always feel warm and inviting. We want our guests to be able to fully relax and really enjoy themselves. In addition to the main restaurant, we offer the casual seasonal Segel Bistro and Segel Salongen – a private venue perfect for corporate events, meetings, weddings, and intimate celebrations. We also offer catering services,” Linda reminds.

In everything the Langhoffs commit themselves to, the core message remains consistent: hospitality made personal. Filip summarises: “We strongly believe that we can create a restaurant of the highest standard – at an international level – here in Hanko.”•

RESTAURANT
SEGEL
HANGÖ-HANKO

RESTAURANT SEGEL
+358 40 582 8008
Satamakatu 9
info@segel.fi
www.segel.fi

WHYNOT FINLAND

– A Nordic Pause That Brings You Back to Yourself

In a world that moves too fast, a simple chair can become a symbol of something essential: the moment life finally allows you to pause. When a person sits down, they don’t need more answers or more pressure. They need space – to breathe, to feel, to listen to the quiet inner voice that often gets lost in everyday noise. This is the heart of WHYNOT Finland.

The idea was born on a calm Nordic beach, where two chairs in the sand became a small act of rebellion against constant performance. That moment captured the essence of Finnish clarity: grounded, quiet, honest, deeply human. Today many people live in an age of information yet feel emotionally disconnected. WHYNOT does not offer quick solutions but creates conditions where people can return to themselves – gently, safely, and with respect.

Our work includes individual and team clarity sessions, leadership and team support, workshops, seminars and lectures for groups of all sizes. Whether in Hanko, Helsinki or virtually, each experience is built around three principles:

text **Suomen WHYNOT Oy**
& **WHYNOT Finland PR**
photo **Anniina Korkiakoski**

Combining Finnish pedagogical excellence, therapeutic depth, and Nordic calm – I create safe, simple and profoundly human spaces where people reconnect with what is real.

GET IN TOUCH!

outi.whynot@gmail.com

+358 44 556 7809
[@whynot.fi](https://www.whynot.fi)

Helsinki • Hanko •
Virtual Sessions

DARE to face what is true, **SHARE** – speak so you don't stay alone, and **CARE** to act and heal, don’t hide. Only then the real change becomes possible.

The invitation is simple: when you are ready, the chair is waiting. It does not pressure you. It does not ask questions. It simply waits – for the moment when you are ready to sit down, to hear your own voice, and reconnect with who you truly are. •

WHYNOT
RESCUE YOUR LIFE

WHYNOT FINLAND

Human Clarity Experiences

Outi Korkiakoski, Nordic Clarity Coach
Finnish Educator & Therapist
MA in Education (Adults & Juniors),
University of Helsinki (Behavioral Sciences)
Clinical Practioner (CBT & Gestalt)
30 years of experience in emotional clarity,
relational wellbeing and human change.
Languages: Finnish, English.

VILLA LIFE – FROM HISTORY TO THE PRESENT DAY

In Hanko, you can still step into the villa life of a past era
and feel history all around you.

Text by Päivi Remes, translated by Lenita Taylor using ChatGPT
Photos by Tapio Kekkonen & Eva Haahti

When the town of Hanko was founded in 1874, its three cornerstones were the port, the railway and the spa. The spa quickly attracted summer guests from as far away as St. Petersburg, and the development of villa culture followed. At first, villas were built mainly for upper-class spa guests, and the Kylpyläpuisto area was largely inaccessible to ordinary residents. World War I brought spa tourism to a halt, after which visitors were mainly Finnish.

In the late 19th and early 20th centuries, people arrived by train, steamboat or sailboat to

spend the summer in Hanko. In the 1930s, it was even possible to fly to Hanko from Helsinki. Most villas represented architectural styles such as Classicism and Neo-Renaissance, characterised by richly detailed wooden façades. In Hanko, villas can vary greatly from one another. The most impressive villas rose along Bulevardi, and fine wooden building ensembles can still be seen on Ranta- and Korkeavuorenkatu, as well as Rata-, Puisto-, Tarha- and Koulukatu. Homes for craftsmen and the working class were mainly built on the north side of the railway.

EXTENSIVE RESEARCH INTO VILLA HISTORY

The villas of Hanko are of great cultural and historical significance within Finland's architectural heritage. Their history and the lives of their residents have been extensively documented by researchers. Art historian **Dr. Katja Weiland-Särmälä** has traced numerous archival sources while studying the villas and writing a villa-themed book together with **Kari-Otso Nevaluoma** and photographer **Vanessa Forstén**.

Katja has also explored the villas through attics and rooftops. "I found a lot of information about residents from different eras and documentation on how life was lived in these villas," she explains. The stories of the villas are closely tied to Hanko as a summer town and especially to its spa life. "After the spa was founded, the need for accommodation grew, and villa owners were happy to host summer guests," Katja says. By combing through the different layers of the buildings, photographs, documents, blueprint copies, and renovation notes, researchers have gained an understanding of the extensive renovations and changes the villas have undergone over time.

"Villas have been modernised throughout their lifetimes – they have evolved with the times," Katja explains. Through old newspapers,

private family archives and museum collections, researchers have gained a layered understanding of how villa life has changed over decades. The Hanko Museum and local historians have also mapped the city's architectural heritage. "There is a lot of material, and going through it all felt like an expedition. Surprisingly, many villas in the Kylpyläpuisto area survived wartime bombings relatively well, even though much of the town suffered damage," Katja explains.

DISTINCTIVE VILLA ARCHITECTURE

Around Kylpyläpuisto stand villas designed by notable architects such as **Theodor Höijer** (designer of the art museum Ateneum and Hotel Kämp in Helsinki), **Wivi Lönn** (known especially for school buildings) and **Birger Brunila** (famous for Helsinki's wooden Käpylä district). "In addition to these, many villas were built according to plans by local master builders who also supervised the construction. Hanko also had a steam sawmill operating in the late 19th and early 20th centuries, producing not only complete villas but also doors, windows, and furnishings," Katja explains.

Another unique feature: every villa in Hanko has a name. "Some villas are named after the owner's wife or daughter, such as Villa Karin,

Villa Doris, and Villa Eva. Villas were homes to the upper-class families and their guests as well as to servants. The owners had a trusted person, who would look after the houses during winter.”

“It’s important to note that very different types of people lived in the villas at the same time. This was reflected in the architecture. Upper-class families had staff ranging from governesses and housekeepers to gardeners and caretakers. The servants had their own entrances through the kitchens and narrow staircases for moving around while doing their chores. There were separate outdoor toilets for them at the back of the yard. They often had no designated rooms and slept in attic rooms, outbuildings, or on the kitchen sofa. At first, plots were rented only to local residents, but later also to others. Before World War I, wealthy Russian families owned villas as well, but the Russian Revolution forced them to give up their properties.”

VILLAS AS PART OF HANKO’S OWN CULTURAL HISTORY

Ownership of a villa is often viewed in a broader sense, especially in the past. “Ownership does not refer only to those who legally owned the house. The designer, the master builder, and even the construction workers could feel a sense of pride and ownership of the work they created. Likewise, the staff working in the villa were proud to be employed in that particular house — and proud of their employers,” Katja says. She has a message for today’s residents of Hanko: “All locals should feel the same pride and sense of shared ownership of these cultural-historical treasures.”

Over the decades, villas have also changed their purposes. Renovations have revealed numerous surprises. “For insulation in walls and ceilings, almost anything was used — newspapers, bundles of letters, sand or sawdust. Some even contained remnants of explosives from the time the town was bombed.”

GENTEEL LIFE BACK THEN

Villas were decorated quite differently across eras. In the late 19th century, interiors were often dark and heavy: thick curtains, Biedermeier furniture, and dark wood panelling. In the early 20th century, villas began to be furnished with lighter, brighter pieces specifically designed for summer villas, many of which were produced by the Hanko Steam Sawmill. Plots were either privately owned or leased from the town. Lease periods were typically 25 years.

“In the book *Villaelämää: Hangon huviloiden historiaa* the past comes alive. Elegant gentlemen and ladies enjoyed summer days on sandy beaches, sailboats glided on the waves of the Gulf of Finland, and people arrived for the summer in the finest sports cars of the day. Fords, Packards, Cadillacs, and Oldsmobiles took part in car races.

The Hanko Regatta sailing event has long traditions going back to the the 1900s,” Katja explains. It is worth noting that most villas in

Hanko have changed owners many times. “Villas have been owned by people of many backgrounds — aristocrats, bourgeois families, and some who built villas solely for rental purposes, never living in them themselves,” Katja says. The summer visitors were equally colourful. “In the old days, people did not come to the spa only for treatments or to cure illnesses. Social life was lively, and some came to Hanko in hopes of finding a wealthy husband for their daughters,” Katja recounts.

PLACES OF ESCAPISM EVEN TODAY

The seaside villas of Hanko are often the first image that comes to mind for most people when the word “Hanko” is mentioned. A dreamlike peaceful summer, lace curtains fluttering in the breeze, a garden picnic with white wicker furniture, croquet played on the lawn in elegant summer attire. Walking among the villas, along their nearby streets, and on the beaches of Bellevue,

MIKSI TEXTURA CUSTOM-BUILT?

Textura Custom-Built on helsinkiläinen perheyritys, joka on erikoistunut mittatilauskalusteiden suunnitteluun ja valmistukseen.

Emme ole vain kalustemyyjä – tarjoamme myös kokonaisvaltaista suunnittelua, joka huomioi tilan kaikki osa-alueet remontista sisustukseen sekä kiintokalusteisiin.

Tiivis yhteistyömme Anna Berner Interiorsin kanssa mahdollistaa kauniin lopputuloksen jokaista yksityiskohtaa myöten.

textura
CUSTOM-BUILT

www.textura.fi | Pietarinkatu 1, Helsinki | 040 504 7675

one can still feel as though stepping into an old story. “The atmosphere in the Kylpyläpuisto area has changed surprisingly little in a hundred years,” Katja reminds.

When families moved to their Hanko summer villas in the past, they brought along large houseplants, furniture – even grand pianos. Some owned their villa; others rented. Rental periods ranged from a week to the whole 12-week summer season.

“Although today’s world is very different from villa life in the 19th century, villas were – and still can be – experienced as a kind of refuge of escapism, a place to step into a slower pace of life. Many of the same elements that enlivened

”

**Villas were –
and still can be
– experienced as
a kind of refuge
of escapism,
a place to step
into a slower
pace of life.**

holidays in Hanko a century ago still remain: tennis, beach life, unhurried days, beautiful villa surroundings, and nature with its whispering pine forests and rocky shores,” Katja reflects. Just as the sun always shines in childhood summer memories, there still exists – even for adults – a fairytale-like small town such as Hanko, where wonderful summer memories can continue to be made. •

SOURCES: HUVILAEELÄMÄÄ: HANGON HUVILOIDEN HISTORIAA (KATJA WEILAND-SÄRMÄLÄ, KARI-OTSO NEVALUOMA, VANESSA FORSTÉN), HANKO MUSEUM ARCHIVES, INTERVIEW WITH KATJA WEILAND-SÄRMÄLÄ.

Villa Tellina

Paraatipaikalla rantakalliolla seisova Villa Tellina on yksi Kylpyläpuiston vanhimpia rakennuksia. Nimensä se on saanut erään simpukkalajin mukaan.

teksti **Päivi Remes** • kuvat **Tapio Kekkonen & Eva Haahti**

Villa Tellinassa on tehty muutoksia ja korjauksia erityisesti vuosina 1943 ja 1955. Rakennuksen alkuperäinen ulkoasu on kuitenkin säilynyt varsin hyvin. Huvila on yksi alueen vanhimpia ja hienoimpia, ja sekä sen rakennushistoriallinen että miljööarvo on huomattava. Asemakaavassa rakennus on merkitty suojeltavaksi.

HUVILANA KLASSINEN KAUNOTAR

”Olemme yksi Suomen vanhimpia perheyriityksiä, joka on pitänyt pensionaatteja jo neljännessä sukupolvessa, ja viides sukupolvi on juuri astunut ruoriin”, kertoo Villa Tellinan nykyinen emäntä **Mira Haahti**, jonka aviopuolison suvun omistuksessa huvila edelleen on.

Aikanaan huvilan pensionaatti-majoitus alkoi siitä, että haluttiin tarjota huvila-elämän iloja ihan tavallisille ihmisille. ”Hyvä kuuluu kaikille -ajatus on edelleenkin toiminta-ajatuksenamme.”

Villa Tellinan emäntä, Mira Haahti sanoo: ”Villa Tellinassa olemme edelleen maailman ja ikuisuuden välissä.”

Mira kertoo paljon tarinoita huvilan eri vaiheista. ”Huvilassa on aina ollut kesävieraita. Alkuun he majoittivat koko huvilaa, mutta erilaisten tihutöiden ja varkauksien myötä osa kerroksista on suljettu yksityisasutukselle. Nykyisin vain alakerta on vieraiden majoitus- ja ruokailukäytössä. Ylemmässä kerroksessa pidämme taidenäyttelyitä. Huvilan torni on suljettu turvallisuussyistä, sinne johtavat raput ovat vaarallisessa kunnossa.”

ESINEISTÖÄ KADONNUT

Vaikka itse remontit on suoritettu perinnettä kunnioittaen, kartanon upeaa esineistöä on harmillisesti kadonnut vuosien varrella. ”Esimerkiksi salin upean takan marmoristen naiskoristeiden päät oli leikattu ja viety. Kerran ison remontin alta jouduttiin viemään huonekaluja pihalle. Ne varastettiin.”

Villa Tellinan viimeisin korjaus Miran miehen toimesta on ollut vähintäänkin haastava. ”Tornin kattoa ja sen alaosa ei voinut maalata muuten kuin roikkumalla katon huipulta pää alaspäin valjaissa. Se oli aika hurjaa katsottavaa”, Mira nauraa.

Huvilan alkuperäisiin piirroksiin oli merkitty muun muassa lohikäärmekuvioita. ”Niitä ei koskaan toteutettu”, Mira tietää.

**Villan Tellina on saanut kii-
tosta erityisesti
maistuvasta
aamiaisestaan,
jolla tarjotaan
itse leivottuja
sämpylöitä.**

KUMMITUSTARINOITA

Lohikäärmekuvioista onkin luontevaa siirtyä kysymään: kummitteleeo huvilassa? ”Tottakai. Ja paljon! Olen itse kokenut tämän monta kertaa lähinnä siten, että esineet selvästi vaihtavat paikkaa ilman selityksiä.”

Mira suostuu kertomaan muutaman kokemansa kummitustapahtuman. Hän on myös taidemaalari. ”Aikaisemmin maalasin inspiraation iskiessä myös öisin. Enää en tee niin, sillä kerran yöllä maalatessani hiuksieni läpi lensi jotakin kirkuvan äänen säestyksellä. Lisäksi huvilassa kuuluu outoja ääniä. Mutta kaikkein oudoin tapahtuma sattui, kun kerran poikkeuksellisesti päätin ottaa sohvalle keskellä päivää pienet nokoset. Heräsin tupakansavuun. Kukaan ei polta huvilassa sisällä. Mutta aikanaan mummu poltti kuin korsteeni. Sitten kuului ääni, joka sanoi minulle tosi tiukasti: Meillä eivät emännät nuku. Mene töihin!”

Pensionaattina toimivan huvilan rakennutti virkkalalainen sahanomistaja **Jakob Kronqvist**. Huvila valmistui vuonna 1880 ennen varsinaista huvilapalstojen merkintää. Piirustukset rakennukseen teki arkkitehti **R. Grönholm**.

LÄHTEET: HANGON MAANKÄYTTÖOSASTON ARKISTO, MIRA HAAHDIN HAASTATTELU

MANNERHEIMIN KESÄPARATIISI HANGOSSA

Yksi kuuluisimmista hankolaisista aikanaan oli marsalkka Mannerheim.

Hangossa ei sattumalta ole Mannerheimintie. **Carl Gustav Emil Mannerheim** (1867–1951) oli Hangossa kirjoilla 1919–1935. Hän omisti huvilan kaupungin laitamilla ja osti sen naapurissa sijainneen pienen kahvilan. Mannerheim oleskeli Hangossa elämänsä siviilivaiheessa ja hänellä oli Hangossa myös ystäviä ja sukulaisia, jotka omistivat siellä huviloita. Hän viihtyi Hangossa erinomaisesti kertoen, ettei ole missään muualla ollut niin onnellinen kuin Hangon huvilassaan.

”Mannerheimin tiedetään viettäneen Hangossa kesiään jo nuorena ja käyneen kaupungissa myös Venäjä-vuosinaan, sillä hänen enollaan ja huoltajallaan ruukinpatruuna **Albert von Julinilla** (1871–1944) oli Villa Familiaris Plagenin rannalla”, kertoo Hanko-opas **Elina Lahtinen**.

Marsalkan serkku **Nils Adolf Lindsey von Julin** (1876–1946) asui Villa Angletterressä Appel-

teksti **Päivi Remes**
kuvat **Tapio Kekkonen**
& Hangon museo

grenintiellä. ”Serkulla, jota kutsuttiin **Ateks**i, oli alun perin Hangossa apteekki, mutta hän perusti jo vuonna 1910 Suomalais-Englantilaisen biscuit-tehtaan, joka myöhemmin tunnettiin Hangon Keksinä. Atte myös johti kolmekymmentä vuotta ja lopussa omisti koko kylpylähotelli Bellevuen Kolavikenin rannalla”, Lahtinen kertoo.

Marsalkka Mannerheim viihtyi Hangon seura-piirielämässä, jonka tapahtumiin hän osallistui ahkerasti. Hänellä oli mm. Hangon Casinolla vakio-pöytä. Mannerheim vietti aikaa myös Bellevuessä, joka tarjosi kylpylävieraille tasokasta majoitusta.

”Bellevuen historiikissa kerrotaan, että marsalkan serkulla Atella oli omassa käytössään alakeran päätyhuoneisto, jossa Mannerheimin kerrotaan viettäneen juhannuksen 1935. Historiikissa on myös tarina, jonka mukaan Carl Gustaf olisi ratsastanut hevosella alakerran 100 metriä pitkän käytävän päästä päähän”, Lahtinen lisää.

OMA VILLA HENKISEKSI PAKOPAIIKAKSI

Marsalkka ihastui lopulta Hangon läheisyydessä olevaan kauniiseen Suureen Mäntysaareen niin, että halusi sen itselleen. Kaupunki vuokrasi saaren hänelle nimellisesti yhden markan vuosisvuokraa vastaan ja myöhemmin saari myytiin hänelle nimellisellä summalla. Mäntysaaren Villa Stormhällasta tuli Mannerheimille henkinen pakopaikka, jossa hän sai olla rauhassa.

Paikallislehti kirjasi usein kenraali Mannerheimin saapumisen Hankoon kirjoittaen muun muassa: ”Kenraali nautti paikkakunnan kauneudesta ja miellyttävyydestä, hengitti vahvistavaa merituulta ja päivettyi merituulella ja auringossa. Poikain hatut nousevat kunnioittavaan tervehdykseen ja tytöt niaavat niin syvään, niin syvään.”

Mannerheim kestitsi usein huvilassaan vieraita. Arvovaltaisten kansainvälisen julkisuuden henkilöiden vierailut noteerattiin tarkasti paikallislehdessä. Vuonna 1927 marsalkan luona vieraili kreivitär **Mathilde Emilie Francisca Maria von Rosenberg**, joka oli naimisissa Tanskan prinssi **Aagen** kanssa. Heinäkuun lopussa 1929 saapui Alan-komaiden prinssipuoliso **Hendrik**.

KAHVILA NELJÄN TUULEN TUPA

Kenraali Mannerheim omisti Hangossa myös huvilan viereisellä saarella sijainneen kahvilan, jonka alkuperäinen nimi oli Lilla Tallholmen ja se oli perustettu noin vuonna 1900. Noin vuonna 1908 se nimettiin uudelleen Café Afrikaksi. Kerrotaan, että siellä kieltoain aikana (1919–1932) tarjottiin ”vahvaa teetä”. Perimätieto kertoo, että Mannerheim häiriintyi kahvilan elämästä, minkä vuoksi hän osti paikan vuonna 1927.

Mannerheim muutti kahvilan ranskalaisen maalaisravintolan mallin mukaan. Sinivalkoruutuiset tekstiilit ja samaa sävyä oleva fajanssiastiasto hankittiin Ranskasta; tuolit olivat tummaksi petsatuja ja niissä oli köysipunoksesta tehty istuimet. Kaikilla pöydillä oli pienet messinkiset soittokellot, jotka näyttivät rokkoonukeilta. Seinillä oli kynttilöitä, lattioilla kaislamattoja ja ikkunoissa punaisia pelargonioita. Nimi muutettiin muotoon *De fyra vindarnas hus, Neljän tuulen tupa*. ”Vahvan teen” sijaan tarjottiin ”Kello viiden englantilaista teetä”. Kahvilalla oli oma kahvisekoitus ja omat kakkuseptit, teetä tuotiin Iso-Britanniasta.

Tarina kertoo, että Mannerheim söi aamiaisensa joka päivä kello yhdeksän samassa nurkkapöydässä. Hän tilasi aina saman annoksen: kahvia ja voileivän munalla, joka oli keitetty täsmälleen 4,5 minuuttia. Vasta, kun kenraali oli lopettanut aamiaisensa, paikka avattiin yleisölle. Sulkemisaikaan hämmästyneet vieraat saattoivat nähdä kenraalin astuvan sisään laskemaan päivän kassan.

MANNERHEIM LUOPUI HUVILASTAAN

Vuonna 1931 Mannerheim myi Hangon huvilansa helsinkiläiselle naapurilleen, rouva **Adele Lerchelle** 290 000 markalla. Jäähvyäiskirjeessä, päivätty Itäinen puisto, Helsinki 15.11.1931 ja osoitettu Hangon kaupunginvaltuuston puheenjohtajalle, kenraali kirjoitti:

”Koska olen nykyisin talouselämän yhä voimakkaammin ilmenevän epävarmuuden vuoksi katsonut varovaisuuden vaativan, että vapautan itseni Hangossa sijaitsevasta huvila-alueestani, olen al-lekirjoittamallani 31. lokakuuta kulu- van vuoden kauppakirjalla luovuttanut Helsingin leskirouva Adele Lerchelle

omistusoikeuteni edellä mainittuun tilaan sekä sillä sijaitseviin rakennuksiin. Rouva Lerchen suuri kiinnostus kukkiin ja puutarhanhoitoon on takeena siitä, että Stormhällassa tehty istutukset ja järjestelyt tulevat edelleen hoidetuksi ja kehitetyksi, ja rohkenen lausua toivomuksen, että kaupungin viranomaiset osoittavat Stormhällan uudelle omistajalle tukea ja myötämieitä. Saattaessani tämän kunnioittavasti kaupunginvaltuuston tietoon käytän tilaisuutta lausua valtuutetuille ja Hangon kaupungin viranomaisille, joiden kanssa olen lähes kymmenvuotisen paikkakunnalla oleskeluni aikana ollut yhteydessä, vilpittömän ja sydämellisen kiitokseni. Kunniottaen, G. Mannerheim.”

Kerrotaan, että hankolaiset varastivat kasveja kukkaistutuksista heti, kun Mannerheim oli myynyt huvilansa, ja että lokit söivät lammikon kultakalat. Sodan aikana huvila tuhoutui pahoin. Nykyään Stora Tallholmenissa on jäljellä Mannerheimin ajoilta keittiörakennus, jossa sijaitsi myös palvelijoiden asuintilat. Saarella on nykyään yksityinen luksushuvila Stormhällä, jota myös vuokrataan yksityistapahtumiin. •

LÄHTEET: BIRGITA EKSTRÖM SÖDERLUND, ARTIKKELI MANNERHEIMS SOMMARPARADIS I HANGÖ, TIDSKRIFTEN SKÄRGÅRD 2/2015
HTTPS://WWW.STORMHALLA.FI/ABOUT

STORMHÄLLA

HANGÖ – HANKO

photo Peter Lundqvist

Are you planning a corporate event, special family gathering or unforgettable moments together with friends – we would be delighted to tailor an exclusive experience just for you.

We offer Villa Stormhälla and the entire, magnificent island of Stora Tallholmen – with its accompanying seaside sauna for private use. Villa Stormhälla features 10 double rooms, each with its own bathroom and a balcony overlooking the sea. The Stormhälla sauna, located among sheltered cliffs facing the open sea, is the perfect place to unwind. Immerse yourself in the warm embrace of the log-fired sauna. Enjoy the stunning views from the open-air hot tub or take a dip in the refreshing sea. Calm your mind and rest your eyes on the horizon.

At Stormhälla, absolute serenity meets first-class service and uniquely tailored experiences. A private chef and a skilled hostess team ensure that your stay will be both memorable and extraordinary. •

STORMHÄLLA
Neljäntuulenkuj 1
10900 Hanko
www.stormhalla.fi

ITÄMEREN PORTTI

– Saariston rauhaa, monipuolisia satamapalveluja

Hangon edustalla sijaitseva Itämeren Portti on yksi Suomen olemmaisimmista satamista. Luonnonkaunis saari, suojaisa sijainti ja korkeatasoiset palvelut tekevät siitä osakkaiden kotisataman ja huippusuositun vierassataman. 1.1.2026 alkaen toimitusjohtajana toimii **Morris Fleege**, joka kuvaa paikkaa ainutlaatuiseksi.

”Itämeren Portti on todellinen saariston helmi. Täällä ollaan rauhassa omalla saarella, jossa oma korkeatasoinen ravintola, maan parhaat rantasauvat, laadukkaat yleiset saunat sekä tietenkin wc:t, pesutupa, tiskipaikka, jäteaste lajitteluineen ja myös pieni hiekkaranta”, Fleege luettelee. Lisäksi välittömästä läheisyydestä löytyvät septitankin tyhjennys ja huoltoasema sekä kaikki muut Hangon tarjoamat palvelut. Hangosta löytyvät myös kaikki veneilyyn liittyvät palvelut kuten tarvikemyynti sekä veneiden huolto- ja talvisäilytyspalvelut.

Satama toimii ensisijaisesti osakkaille, mutta vapaat paikat tarjotaan vierailijoille. ”Varauskalenterimme avautuu vuosittain 1. toukokuuta, jolloin esimerkiksi Regatta-viikonloppu täyttyy nopeasti. Satama on myös poikkeuksellisen

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **Itämeren Portti**

ITÄMEREN PORTTI
Smultrongrund
10900 Hanko
+358 400 544 164
satama@itameren-portti.fi
www.itamerenportti.fi

RAVINTOLA HANGON PORTTI
myynti@noho.fi
+358 9 6128 6000
www.hangonportti.fi

kansainvälinen: veneilijöitä saapuu Ruotsista, Baltiasta, Saksasta ja kaukaisimmillaan jopa Australiasta. Lisäksi pystymme ottamaan vastaan myös 120-jalkaisia veneitä,” Fleege korostaa.

Palveluiden helppous on yksi sataman valteista. ”Asiakkaat arvostavat omaa rauhaa, siistejä tiloja ja sitä, että vapaat paikat näkyvät verkossa reaaliajassa. Se helpottaa isosti kaikkien elämää.”

Kokonaisuuden täydentää manner-Suomen eteläisin ravintola, Itämeren Portin luodolla sijaitseva Hangon Portti. Kattavan á la carte tarjoilun lisäksi ravintolassa järjestetään illallisia, yritystilaisuuksia ja musiikki-iltoja. ”Hangon Portti on tärkeä osa sataman elämää. Herkullisia ja helppoja ruoka-annoksia sekä virkistäviä juomia tarjoava ravintola on suosittu sekä osakkaiden, satamavieraisten ja muiden Hangon kesävieraiden keskuudessa”, Morris Fleege sanoo. •

Itämeren Portti
ÖSTERSJÖ PORT

HANKONIEMI OLLUT AINA STRATEGISESTI TÄRKEÄ

teksti **Päivi Remes**
kuvat **Tapio Kekkonen**

Hankoniemen kärki on Suomen mantereen eteläisin kohta Suomenlahden suulla ja sieltä käsin on helppo hallita Suomenlahden liikennettä. Hanko on ollut sotilaallisesti tärkeä paikka jo 1600-luvulta lähtien, jolloin Ruotsi rakensi sinne Bruneskärin skanssiksi kutsutun linnoitteen, joka oli osa Ruotsi-Suomen rannikonpuolustusjärjestelmää.

Talvisodan jälkeen kaupunki jouduttiin luovuttamaan 30 vuoden vuokra-ajalle Neuvostoliitolle, mutta Hankoniemi oli vajaat kaksi vuotta Neuvostoliiton tukikohtana. Sen seurauksena useiden huviloiden sisätilat joutuivat erittäin huonoon kuntoon. Osaan huviloiden seinistä tehtiin esimerkiksi reikiä neuvostoajan kamiinointa varten.

LÄHTEET: SOTAHISTORIA.FI, KANSALLISETKAUPUNKIPIUSTOT. FI JA HUVILAEELÄMÄÄ: HANGON HUVILOIDEN HISTORIAA -KIRJA

Pietarilaisen piispan rakennuttama ja hankolaisen rakennusmestarin piirtämä Villa Havssmak toimi neuvostomiehittäjillä jonkinlaisena tukikohtana, ja tuosta ajasta kertovat myös yhdestä rakennuksesta romun keskeltä löytyneet painetut lappuset, joista toinen varoittaa miinavaarasta ja toinen ilmoittaa, että rakennus on nyt siivottu ja valmis käyttöön. Enimmillään Hankoniemellä oli 10 000 neuvostosotilasta.

Neuvostojoukkojen poistuttua alkoi Hankoniemellä liikkua toisen suurvallan sotilaita, kun saksalaissotilaiden lomakuljetukset ohjattiin kulkemaan Hangon Tulliniemen kautta. Hangosta voi edelleen löytää sekä neuvosto- että saksalaisaikaisia rakennelmia. •

SaariTours

– *Leena Immonen Hangon tarinankertojana*

Vuoden 2018 positiivisin hankolainen, **Leena Immonen** on matkailualan ammattilainen ja SaariTours-yrityksen perustaja. Viidellä kielellä opastavan Immosen elämänpiiri kiertyy pitkälti juuri Hangon ympärille, vaikka hän opastaa matkailijoita myös Ranskassa ja Italiassa.

Leena Immonen tekee yhteistyötä Wiurilan kartanon, Hangon Rintamamuseon ja inkoolaisen Villa Sofian kanssa. ”9. sukupolven johtamasta Wiurilan kartanosta löytyy muun muassa majointus, ravintola Sigrid, koti- ja hevosvaunumuseoita. Hangon Rintamamuseo on dynaaminen ja innovatiivinen sotamuseo, jossa on korkealaatuiset opastukset. Villa Sofia on puolestaan upea merellinen retiriittikeskus, joka soveltuu loistavasti erilaisiin juhlatilaisuuksiin.”

Verrattomana tarinankertojana ja lämminhenkisenä oppaana Leena Immonen saa jokaisen asiakkaan tuntemaan, että käyntikohde avautuu juuri häntä varten. ”Maailma on kuin näyttämö, jossa luonto, historia ja ihmiset esiintyvät yhdessä. Minun tehtäväni on vain johdattaa kuulijat sen lo-

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **Leena Immonen**

SaariTours
Luotsikatu 19
10940 Hanko

040 840 7679

leena.immonen@saaritours.fi

www.saaritours.fi

puttoman kiehtoviin tarinoihin”, hän kertoo hymyillen.

Immonen tunnetaan myös rooliopastuksistaan, joissa historia herää eloon joskus värikkäiden hahmojen kautta. Hänen tunnetuin roolinsa on **Therèse von Julin**, kuvitteellinen marsalkka **Mannerheimin** serkku, jonka kautta kylpyläpuiston elämä ja Hangon seurapiirihistoria avautuvat kiehtovasti.

Leena Immosen kehittämän ympärivuotisen flyygelilounaan aikana vieraat saavat kolmen ruokalajin lounaan hänen kodissaan, tarinoita Hangon historiasta ja puolen tunnin mittaisen flyygeliesityksen. Yhdistelmä ammattiopasta, tarinankertojaa ja muusikkoa tekee elämäyksestä henkilökohtaisen ja unohtumattoman.

Immosen johdolla SaariTours-elämystuottajan vahvuutena on paikallisuus: retket syntyvät yhteistyössä ihmisten kanssa, jotka todella elävät Hangon rytmissä. ”Hanko saaristoinen ovat ainetlaatuksia – täällä meri on aina osa elämystä. Olen etuoikeutettu saadessani esitellä sitä”, Leena Immonen kuittaa. •

MERI YHDISTÄÄ HANKOLAISIA

Hangossa meri on aina lähellä. Se näkyy ikkunoista, kuuluu tuullessa ja muistuttaa suunnasta silloinkin, kun elämä vie muualle.

Edvard Lindfors, 28, on nuoren sukupolven hankolainen, joka on nähnyt kaupungin muuttuvan, mutta säilyttävän oman rytminsä. Hän puhuu kotikaupungistaan lämmöllä, joka kumpuaa meren ja valon läheisyydestä.

Elokuvaohjaaja **Ilkka Rautio** ja valokuvataiteilija **Sandra Kantanen** muuttivat Helsingin Kalliosta Hankoon vuonna 2012 etsiessään rauhaa, merta ja tilaa perheelleen. ”Etsimme paikkaa, jossa meri tulisi osaksi arkeamme. Kävimme katsomassa taloja aina Loviisasta Hankoon asti – mutta täältä löytyi se oikea”, Ilkka muistelee.

Perheen yhteinen intohimo on meri. He purjehtivat joka kesä ja vapaasukeltavat yhdessä.

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **Robin Sjölund,**
Tapio Kekkonen
& **Paulina Rökman**

”Tänä kesänä löysimme pojan kanssa uuden suosikkipaikan – merenpohjassa. Moni ei ehkä tiedä sitä, mutta Hangossa on Suomen parhaat sukellus- ja harppunakalastusvedet”, Ilkka kertoo.

Sandra taas hakee rauhaa rantakallioilta. ”Käyn usein Metsäkannaksen kallioilla uimassa tai vain seuraamassa päivänvalon vaihteluita. Se on todella meditatiivista.”

Hangon meri ja valo pitävät otteessaan. ”Ei täältä osaisi enää poiskaan”, Sandra hymyilee. ”Tämä on koti, jossa on tilaa hengittää ja olla oma itsensä.”

ARKEA JA YHTEISÖLLISYYTTÄ

Hangossa arki on yksinkertaista – ja juuri siksi niin hyvää. Hangossa liikutaan paljon pyörällä paikasta toiseen. Aamulla voi käydä vaikkapa aamu-uinnilla tai kahvilla. Aina löytää jonkun

juttukaverin. Se, että vastaantulijat tervehtivät, on pientä ylellisyyttä, jota näkee harvassa muussa paikassa”, Edvard kuvailee.

Ilkalla ja Sandralla ei ollut aluksi Hangossa tuttuja, mutta uudet yhteydet syntyivät nopeasti lasten kautta. ”Päiväkodin, harrastusten ja musiikkiopiston kautta löysimme ystäviä ja perhetuttuja. Hanko on pieni mutta elävä yhteisö, jossa ihmiset auttavat toisiaan”, Ilkka sanoo.

Lasten harrastukset rytmittävät arkea – musiikki, tanssi ja purjehdus kuuluvat jokaviikkoiseen elämään. ”Meidän lapset ovat Hangon pursiseuran ainoat aktiiviset junioripurjehtijat”, Ilkka naurahtaa.

Edvard muistelee lapsuuttaan Hangossa hyvällä. ”Vartuin 2000-luvun alun Hangossa, ja meri oli tuolloin osa kaikkea”, Edvard kertoo. ”Olimme aina ulkona – talvella luisteltiin ja oltiin pulkamäessä, kesällä pyöräiltiin rannalle tai kiipeiltiin kallioilla. Hangossa ei koskaan tarvitse mennä kauas ollakseen luonnon keskellä.” Lapsuuden Hanko oli rauhallinen ja yhteisöllinen. ”Kesävi-

”

Tämä on koti, jossa on tilaa hengittää ja olla oma itsensä.

erailijoista tuli tuttuja, ja koulun kautta kavereita sai myös ulkomailta. Hanko tuntui vapaalta ihme maalta, jossa sai liikkua rannasta rantaan. Vieläkin, kun kuljen samoja katuja, se tunne pysyy.”

teksti Juhani Nurmi
kuvat Hanko Blue Oy

DYINY

– Tunnelmallinen ravintola ja sauna meren äärellä

TULEVAISUUDEN HANKO JA KAKSIKIELINEN RIKKAUS

Edvardin mielestä nuorempien sukupolvien tehtävä on pitää Hanko elävänä. ”Meidän pitää olla mukana rakentamassa tulevaisuutta – yrittäjinä, kulttuurintekijöinä ja yhteisön jäseninä. Pienessä kaupungissa jokaisella on merkitys.” Hän toimii myös paikallisissa kehittämishankkeissa ja haluaa edistää yhteisöllisyyttä. ”Jos haluaa muutosta, kaikki alkaa keskustelusta.” Edvard Lindfors katsoo tulevaisuuteen toiveikkaasti. ”Tänne kun tulee, ei voi olla ihastumatta. Meri, valo ja ihmiset – se yhdistelmä ei katoa koskaan.”

Yksi kaupungin vahvuus on kaupungin aito kaksikielisyys, jota Sandra ja Ilkka arvostavat. ”On tavattoman hienoa, että lapsemme kasvavat aidosti kaksikielisessä ympäristössä, jossa molemmat kulttuurit elävät rinnakkain. Se on perheellemme valtava rikkaus”, Ilkka tähdentää painokkaasti. •

SANDRA KANTANEN

Sandra työskentelee valokuvataiteilijana ja valmistautuu suureen yksityisnäyttelyynsä Turun taidemuseossa helmikuussa 2026. ”Maisema ja luonto ovat minulle lähtökohta, mutta käytän myös digitaalisia ja käsintehtyjä menetelmiä. Se on tapa katsoa maailmaa toisin.”

ILKKA RAUTIO

Ilkka on dokumenttielokuvaohjaaja, joka on kuvannut muun muassa Koverharin terästehtaan sulkemista ja Hangon teollista perintöä. ”Minua kiinnostaa, miten suuret taloudelliset muutokset näkyvät yksittäisten ihmisten elämässä.”

EDVARD LINDFORS

28-vuotias hankolainen. Tradenomi, pääaineena markkinointi. Elää Hanko-Helsinki-akselilla. Aktiivinen paikallisessa yhteisössä ja kehittämishankkeissa. ”Harrastan pyöräilyä, purjehtimista, hyvää ruokaa ja kahvilakulttuuria. Arvostan avoimuutta, yhtenäisyyttä ja merellistä elämänrytmiä.”

Hanko Blue Oy:n yrittäjäpari **Suvi Jokelainen** ja **Samuli Aarva** rakentavat Tulliniemen kärkeen uutta, ympärivuotista ravintola- ja saunakonseptia nimellä Dyyni. Hanke syntyi kaupungin järjestämästä ideakilpailusta vuonna 2023. Tavoitteena on avata ovet keväällä 2026.

Pariskunta haluaa olla aktiivinen osa kaupungin kehitystä, mutta tuoda myös Hankoon uuden näkökulman. ”Emme myy pelkkää palvelua, vaan myös kokemusta tästä fantastisesta merellisestä ympäristöstä. Haluamme madaltaa asiakkaiden kynnystä tulla rannan lähelle ja tarjota vaihtoehdon perinteiselle Itäsataman vilinälle,” Jokelainen ja Aarva kiteyttävät.

”Meille tämä on ollut pitkä, innostava matka. Olemme kuunnelleet tarkasti asiakkaita ja kehittäneet kokonaisuutta toiveiden ja käytännöllisyyden mukaan,” Suvi Jokelainen kertoo.

Tulliniemi on Samulille rakas lapsuuden maisema ja leikkikenttä. ”Tämä alue on suomalaisittain ainutlaatuinen. Luonto, meri ja ranta muodostavat yhdessä kokemuksen, jota ei ole mielemme muualla ymmärretty hyödyntänein”, toteaa Samuli.

Dyyni rakentuu merellisestä ympäristöstä: puusta, luonnonläheisyydestä ja yksinkertaisesta hyvästä ruoasta. ”Kahvila-ravintolassa tarjotaan helppoa ja mutkatonta ruokaa – salaatteja, keittoja, täytettyjä leipiä sekä tuoreita leivonnaisia. Tarjonta elää sesonkien mukaan. Asiakkaat voivat nauttia merellisestä maisemasta sekä sisällä että ulkoterasilla, ja talvisin tunnelmaa tuo takkatulen loimu.

Ajatuksenamme on tarjota ”all day menu”, eli meillä voi syödä kevyesti aamulla tai nauttia lounasta iltapäivällä ilman turhia muodollisuuksia”, Suvi kuvailee.”

Kokonaisuuteen kuuluu myös 12 hengen merinäköalasauna sekä oleskelutila joita voi vuokrata yksityiskäyttöön. Kysy rohkeasti sähköpostitse mahdollisuutta järjestää yksityistilaisuus. ”Lähitulevaisuudessa tarjoamme paketteja, joissa yhdistyvät ruoka, sauna ja sähköpyöräretket Etelä-Suomen parhailta poluilla. Yrityksille suunnitellaan valmiita ja räätälöityjä kokonaisuuksia”, Samuli alleviivaa. •

DYINY

Food & Sauna

Tulliniemen rantapolku 11

10940 Hanko

info@dyynihanko.fi

@dyynihanko

www.dyynihanko.fi

M/S SUMMERSEA JATKAA HANGOSSA KUNNIAKASTA MERIPERINTÖÄ

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **Paulina Rökman & Tapio Kekkonen**

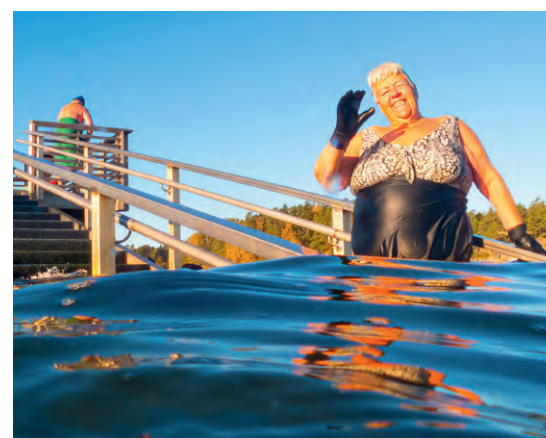
Hangon merellinen elämäntapa on monelle tuttu, mutta harva on yhtä syvällä sen sydämessä kuin **Tuikka Karhu**. Hän ui meressä ympäri vuoden ja on rakentanut Mummolaiturista yhteisön, joka kantaa ja kannattelee.

Monilla iäkkäämmillä uimareilla on vaikeuksia päästä veteen, mutta Mummolaiturilta uimaan pääsee helposti ja turvallisesti. Siinä on loiva ramppi, kaitteet ja portaat, jotka mahdollistavat uinnin myös liikuntarajoitteisille. ”Mum-

molaiturilla käy ihmisiä rollaattorin kanssa. Laiturin yhteyteen on vuoden 2025 loppupuolella valmistunut myös esteetön kahluulaituri.

Mummolaituri ei ole pelkkä laituri – se on paikka, jossa voi kokea onnistumisen ja ilon. Kesäpäivinä laiturilla voi olla jopa kymmeniä uimareita jonossa, ja hymy on osa tunnelmaa. Joinain päivinä siellä voi käydä jopa 70 uimaria – ja silti kaikki juttelevat ja nauravat.”

Mummolaiturin ympärille on syntynyt lämmin yhteisö, joka jakaa uintikokemuksia ja veden lämpötiloja. ”Meillä on oma Facebook-ryhmä, jossa on yli 600 jäsentä. Se on kuin perhe.”

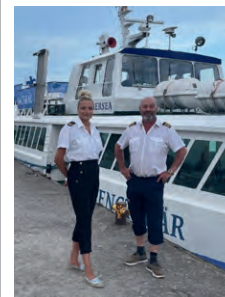

”Mummolaituri ei ole pelkkä paikka. Se on ihmisistä syntynyt asia, joka elää ja hengittää. Kun on olemassa oma rakas yhteisö, sen varassa voi kellua pitkälle,” Karhu ylistää. •

Suvi Tuomarmäki on merenkulun ammattilainen. Hän on ollut mukana m/s Summersea –aluksen toiminnassa lapsesta asti. ”Aluksen toi vuonna 2002 Hangon liikenteeseen edesmennyt isäni, **Jouko Tuomarmäki**. Siitä lähtien Summersea on ollut monelle matkailijalle portti Bengtskärin majakalle ja Saaristomeren aavoille”, Tuomarmäki sanoo.

”Matkustaja-alus m/s Summersea on avomerikatsastettu, ja sen kapasiteetti on 148 henkilöä. Laiva liikennöi pääasiassa Hangosta Bengtskärin majakalle. Lisäksi teemme tilausristeilyjä yksityis- ja yritysasiakkaille muun muassa Öröön, Kasnäsiin ja Tammisaareen. Bengtskär on Pohjoismaiden korkein majakka – 52 metriä merenpinnan yläpuolella. Matka sinne on monelle kesän kohokohta. Kun majakka näkyy horisontissa, se on aina sykehdyttävä hetki”, Suvi Tuomarmäki kertoo.

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **Rolf Lindblom / Viking Line Productions & Marine Lines**

JALE LINE OY – M/S SUMMERSEA
Kuningatarvuoren laitur, Hanko
0400 536 930
myynti@marinelines.fi
www.marinelines.fi

Vuoden 2023 jälkeen m/s Summersea siirtyi uuteen omistukseen, kun sen osti varustaja **Janne Lehto** (JaLe Line Oy), samalla varmistaen liikennöinnin tutulla reitillä. Aluksen kapteenina toimii kokenut merimies **Oula Heikkilä**, joka on ollut mukana laivalla nuoresta asti. Suvi Tuomarmäki jatkaa edelleen näkyvästi JaLe Linesin operatiivisena johtajana.

”Kaikki matkamme toteutetaan turvallisesti ja ammattitaidolla. Aluksen miehistö huolehtii matkustajista, ja siksi jokainen reitti suunnitellaan aina vallitsevan sään ja olosuhteiden mukaan. Merellä on oltava nöyrä – sitä ei koskaan voi täysin hallita,” Tuomarmäki muistuttaa.

Russarön majakalle ei tällä hetkellä valitettavasti järjestetä risteilyitä vallitsevan geopoliittisen tilanteen vuoksi, sillä saari on Puolustusvoimien käytössä. Vierailut ovat mahdollisia vain erityisluvalla. •

HANKO INSPIROI KULTTUURIIN

Hanko on paikka, jossa tarinat heräävät eloon. Muun muassa dekkarikirjailija Matti Remes ammentaa inspiraationsa kaupungin historiasta, luonnosta ja ainutlaatuisesta ilmapiiristä. Hänelle Hanko ei ole vain koti – se on hänen tarinoidensa sydän.

teksti Päivi Remes & Juhani Nurmi • kuvat Tapio Kekkonen

On helppo ymmärtää, miksi **Remeksen** jännityskirjat sijoittuvat Hankoon. Hän on asunut kaupungissa vuosikymmeniä ja kirjoittanut jo kolmetoista rikosromaanin, joiden tapahtumat sijoittuvat meren äärelle. ”Haluan, että lukija tuntee lukiessaan tuulen, kuulee loppujen äänen ja maistaa meriveden,” Remes sanoo.

Kirjoitusrauha löytyy hänen Hangon kodistaan – satavuotiaasta puuhuvilasta, jonka yläkerran työhuoneessa syntyvät uudet juonet. Usein ideat heräävät kävelyillä rantakallioilla tai vanhojen huviloiden lomassa. ”Hanko on monitasoinen kaupunki – kylpylähistoria, meri, kaksikielisyys ja vanhat suvut tekevät siitä ainutlaatuisen. Täällä on helppo kuvitella tarinat tapahtumapaikoille,” Remes kuva.

Hangon historia elää tarinoissa Remeksen teoksissa ja historia soljuu luontevasti osaksi fiktiota. Kirjailija on hyödyntänyt esimerkiksi paikallista uutista, jossa vanhasta huvilasta löytyi remontin yhteydessä ihmisen luita. ”Uutinen jätti paljon avoimeksi – päätin täydentää yksityiskohdat itse,” hän kertoo. Myös kirjailijan oma huvila on paljastanut menneisyyden jälkiä. Remes löysi remontin yhteydessä vanhoja venäläisiä vinylisinglejä, jotka olivat lattian sisään kätettyjä. Yhdestä levystä hän teki taustan pöytäkellolle – muistoksi kaupungin monikerroksisesta historiasta.

Remeksen luoma maailma on laajentunut kirjoista televisioon. ”Oli jännittävää nähdä hahmojen muuttuvan

kolmiulotteisiksi ja elävän samoissa maisemissa, joissa kirjoitan,” Remes kertoo.

Kirjailija aikoo jatkaa tarinoiden kirjoittamista, niin kauan kuin tarinoita syntyy.

”ELOKUVATEATTERI ON KULTTUURIN KOHTAAMISPAIKKA”

Hangon keskustassa sijaitseva Kino Olympia on yksi Suomen vanhimmista edelleen toimivista elokuvateattereista. Rakennus on vuodelta 1918, ja se uudistettiin vuonna 1947. Vuonna 2024 sen toimintaa ryhtyi pyörittämään elokuva tuottaja ja entinen virkamies **Petra Tarjanne**, joka vuokraa tilat rakennuksen omistajalta **Ari Tolppaselta**. Tarjanne uskoo, että elokuvateatteri on enemmän

kuin paikka, jossa katsotaan elokuvia. ”Se on yhteisön sydän ja aito kohtaamispaikka. Monet tulevat tänne tapaamaan toisiaan, lukemaan tai juomaan lasillisen viiniä,” hän kertoo.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana Kino Olympia sai uuden esitystekniikan, ääniprosessorin ja akustiikan, mikä mahdollistaa myös konsertit ja liivesäestykselliset elokuvat. Teatterilla on anniskelu- ja ravintola-alueet, ja sen tunnelma on Tarjanteen mukaan ”kuin pienen kaupungin olohuone”.

Ohjelmistossa painottuvat kotimaiset ja eurooppalaiset elokuvat – erityisesti brittiläiset, ranskalaiset ja italialaiset draamat. ”Kotimaiset elokuvat pitävät onneksi tällaiset pienet teatterit

elossa,” Petra Tarjanne sanoo. Hän haluaa, että Kino Olympia on myös paikallisten tarinoiden näyttämö. **Stefan Randströmin** ohjaama *Hyvon*-dokumentti keräsi yleisöä ja osoitti, miten teatteri voi myös toimia yhteisön kollektiivisena muistina. Petra Tarjanne asuu ympärivuotisesti Hangossa ja kiittelee kaupungin luontoa ja rauhallista elämänrytmää. ”Täällä meri on lähellä ja elämä helppoa. Yksi lapsenlapsistakin haluaisi muuttaa Hankoon,” hän hymyilee. Hänen rakkautensa elokuvaan on pysyvä: ”Kun valot sammuvat ja kuva alkaa elää, siinä on yhä sitä jotakin, mikä ei katoa.”

HANGON AINUTLAATUINEN VALO INSPIROI VALOKUVAAJIA

Hangossa lapsesta asti asuneet valokuvaajat Paulina Rökman ja Tapio Kekkonen tuntevat Hangon poukammat, kalliot, rannat ja bulevardit. Hanko tarjoaa ainutlaatuisen miljöön valokuvien taustalle. Meren puhutteleva läheisyys ja luonnon voima on mahtavaa saada vangittua kuviin. Hangon luonto myös inspiroi ja auttaa jaksamaan arjessa.

teksti **Päivi Remes**
kuvat **Paulina Rökman**
& **Tomi Parkkonen**

Valokuvat kertovat tunnelmasta, ne jäävät aina elämään jälkipolville. Sekä **Paulina Rökman** että **Tapio Kekkonen** ovat hankolaisia valokuvaajia. He tuntevat Hangon sekä hankolaiset. Molemmat kehuvat Hankoa inspiroivaksi paikaksi asua ja hankkia elantoa valokuvauksella.

”Minun punainen lankani on sininen lanka eli Hangon taivaan ja meren upea sininen väri”, Paulina kiteyttää. Hän on isänsä jalanjäljissä tepestellut Hangon upeilla hiekkadyneillä pikkutyöstä saakka ja asuu nyt unelmapaikassaan Hangossa oman perheensä kanssa.

”Olen erikoistunut valokuvaamaan erityisesti muotokuvia meren äärellä”, Paulina kertoo. Meri huokuukin hänen kuvistaan läpi upeina väreinä – hän on mestari vangitsemaan tunnelmia kuviinsa.

Tapio Kekkonen on valokuvannut muiden töidensä ohessa aina. Myös hänelle Hango on ollut syntymästä saakka koti. ”Olen saanut elämässäni matkustella monissa paikoissa eri puolilla maailmaa, mutta ei ole Hangon voittanutta”, hän sanoo.

Tapio alkoi katsella Hankoa kameran linssin läpi jo seitsemänvuotiaana. ”Aloitin analogisella tekniikalla – lainakameralla. Siitä on viidessä vuosikymmenessä otettu iso harppaus tämän päivän digimaailmaan.”

Tapio on pitänyt Hangossa valokuvanäyttelyitä. ”Nautin tehdessäni isoja kuvia. Hango on juuri oikea paikka isojen kuvapintojen näyttämöksi.”

Vaikka vuodenajat vaihtuvat, Hangon oma-laatuinen valo tuntuu säilyvän. ”Olen kuvannut paljon Hangon vilkasta kulttuurielämää sisä- ja

”

**Hango on juuri
oikea paikka
isojen kuva-
pintojen
näyttämöksi.**

ulkotiloissa. Erityisesti ulkona kuviin saa aina jotain taianomaisen valon”, Tapio pohtii.

Paulina summaa Hangon miljöön merkityksen. ”Olipa kuinka kiireinen ja stressaava päivä tahansa, niin päästessäni rannalle kuvaamaan, hengitys ja mieli rauhoittuvat. Sitä ymmärtää siinä hetkessä, kuinka onnellinen on.”

Hankolainen mentaliteetti ja miljöö ovat täydellinen yhdistelmä juhlistaa erilaisia taidemuotoja. Siitä ei saa tarpeekseen riippumatta siitä, kummalla puolella kameran linssiä on. •

Tuore kaupunginjohtaja on kokenut kaavoituskehittäjä:

”Hangossa on jokaisen hyvä asua ja elää”

Hangon kaupunginjohtaja Simon Store on itsekin tuore hankolainen kiinteistönomistaja. Hänellä on jalat tukevasti Hangon kallioilla: kehityspäätösten on johdettava asukkaiden turvallisen, taloudellisen ja viihtyisän arkielämän vakauttajaksi.

teksti Päivi Remes • kuva Paulina Rökman

Hanko ei ole vain matkailukaupunki vaan myös satama- ja teollisuuskaupunki. Toisin kuin monissa kokoluokkansa kunnissa, Hangossa onkin paljon työpaikkoja tarjolla. ”Hangon talous on vakaalla pohjalla ja täällä on hyvä miettiä tulevaa”, sanoo kaupunginjohtaja **Simon Store**.

Hän siirtyi Kirkkonummen elinvoimajohtajan paikalta Hangon kaupunginjohtajaksi alkusyksystä 2025. Store tuntee Hangon hyvin – onhan hän kotoisin Karjaalta. Hangossa asutaan viihtyisästi ympäri vuoden.

”Rakensipa Hangossa talon mihin päin tahansa, aina pääsee lähelle meren ranta. Se on maantieteellisesti ainutlaatuista”, Store sanoo.

Hanko tunnetaan erityisesti historiallisessa kylpyläpuistossa sijaitsevista hienoista huviloistaan, mutta myös junaradan pohjoispuolella on viihtyisiä asuinalueita, huviloita ja rintamamiestaloja. ”Kaavoitushankkeet mietitään tarkoin, jotta mahdollisimman moni pääsee jatkossakin nauttimaan kilometrien pituisista yleisistä merenrannoista”, Simon Store jatkaa.

Koska luonto ja meri ovat Hangon kiistattomia valttikortteja, on ymmärrettävää, että Hanko panostaa kestäväan matkailuun. ”Kestävän matkailun kysyntä on vahvassa kasvussa ja se on koettava jo elinehtona. Tässä haluamme olla kärkiosaajia”, Store vahvistaa.

Erityispiirteenä Simon Store haluaa mainita ainutkertaisesta hankolaisesta mahdollisuudesta omistaa idyllinen venevaja. ”Hankolaisilla veneenomistajilla on mahdollisuus ostaa itselleen pieni kalavaja kaupungin vuokra-alueilta vanhasta, idyllisestä kalastussatamasta. Näitä ovat muun muassa Kappelisatama, Gunnarstand, Varisniemi ja Hangonkylän satama.”

Kaupunginjohtajalla itsellään ei ole vielä omaa kalavajaa. ”Olemme kaikki halukkaat samalla viivalla. Vuoroni tulee kyllä. Hauskinta on, että veneen kokoa ei ole mitenkään määriteltä. Riittää, että on hankolainen, jolla on vene ja vajaa voi lähteä hakemaan. Tämä on mielestäni todella hieno esimerkki elävästä perinteestä!”

ISLA NORDICA

– *When Silence Is Luxury*

Entrepreneur **Saija Hakonen** invites guests to Hanko’s peaceful seaside to slow down, breathe, and recover in the embrace of nature. Opening in spring 2026, Isla Nordica is an intimate private island retreat in the Hanko archipelago, designed for small groups and teams. “Isla Nordica brings together wellbeing and work-life coaching as an antidote to a hectic everyday pace. I want to offer a place where you can truly pause and breathe.” Hakonen says.

Isla Nordica is such a unique place that Hakonen feels its peace and atmosphere shouldn’t be kept to herself – she wants others to experience it too. Hanko Haven has been created to complement the island retreat, bringing the same sense of calm and clarity within easier reach for groups on the mainland. According to Hakonen, “Hanko Haven bring together the best of Hanko: maritime scenery, local services and gentle work-life coaching – or the perfect setting for a group’s own programme.”

Hanko Haven’s curated packages are designed for teams who need a real break from daily pressure – a chance to breathe, reset and come back different. In Hanko’s coastal landscape, people slow down, think more clearly and reconnect as a group. “Our concept is built around five themes:

text **Juhani Nurmi**
photo **Isla Nordica**

”

A place where nature and people truly meet.

ISLA NORDICA & HANKO HAVEN
+358 400 317 133
info@islanordica.fi
www.islanordica.fi
www.hankohaven.fi

energy, nature, creativity, ease and connection. The movement of the waves, the scent of the sea and the changing light help visitors slip into a natural state of flow. Together, they calm the nervous system, sharpen focus and restore energy.”

Shared moments in Hanko’s unique seaside environment – and, for some programmes, on the private island retreat Isla Nordica – build trust, spark concrete new ideas and send teams home with clearer minds, practical insights and a stronger sense of togetherness.

Programmes may include things like sound-bowl relaxation, walking meditation, stress management coaching, creative exercises – and also your own team meetings or workshops in a completely new kind of environment.

Hakonen works closely with local partners in Hanko, so meals, accommodation and additional services can be seamlessly included in your stay. Ready-made packages are available to make booking easy, and they can be customised to suit your team’s goals – whether it’s a team day, a corporate coaching session or a silence retreat. “To me, Hanko is the most wonderful place in the world – a place where nature and people truly meet. I want to make that experience possible for others as well,” Hakonen concludes. •

HANGON LUKIOISSA USEITA OPINTOLINJOJA

Hanko on perheille erinomaisesti sopiva kaupunki asua ja opiskella. Esimerkiksi Hankoniemen lukiossa voi valita opintolinjakseen tenniksen tai ratsastuksen, Hangö Gymnasiumissa tanssiliinja juhlii jo 20-vuotista taivaltaan.

teksti Päivi Remes
kuvat Omar El Mrabtin, Hangon baletti- ja liikuntakoulu & Hangon tenniskerho ry

Aikuiset pohtivat työn ja perhe-elämän yhdistämistä. Nuoret miettivät, miten yhdistää huippu-uraan tähtäävä urheiluharrastus lukio-opiskeluun. Hankoniemen lukiossa on muun muassa tenniksen ja ratsastuksen opintolinjat.

”Hanko tenniskaupunkina halusi käyttää vahvaa osaamistaan nuorten hyväksi yhdessä Hangon

tenniskerhon kanssa. Ratsastuslinja tuli mukaan uutena vaihtoehtona tänä lukuvuotena juuri samoista syistä. Tarjoamme näin mahdollisuutta yhdistää opiskelu lukioissa ja vahva harrastaminen”, kertoo Hankoniemen yläasteen ja lukion rehtori **Veli-Jukka Rousu**.

TENNISTAI DOT KOHENEVAT OPISKELUN LOMASSA

Karoliina Krook on kolmannen vuosiluokan opiskelija Hankoniemen lukiossa tennisinlinjalla.

”Asun Hangossa. Muutin tänne 15-vuotiaana Lohjalta”, omillaan asuva Karoliina kertoo. ”Valitsin tennisinlinjan, koska haluan tähdätä korkealle tenniksessä. Halusin yhdistää opiskelun ja treenaamisen niin, että harjoittelu sujuu opiskelujen ohella mahdollisimman hyvin. Täällä se onnistuu, koska treenit ja opinnot kulkevat rinnakkain il-

man, että kumpikaan kärsii”, Karoliina kiittelee ja jatkaa: ”Parasta tennisinlinjassa on ollut se, että saa treenata koulupäivien yhteydessä ja yhdistää urheilun ja opiskelun joustavasti. Myös ilmapiiri on todella kannustava ja valmennus laadukasta, mikä motivoi kehittymään jatkuvasti.”

Tennisinlinja on ollut olemassa neljä vuotta ja se on suosittu. ”Suosittelisin tennisinlinjaa kaikille, jotka haluavat panostaa tennikseen ja samalla suorittaa lukion opinnot kunnolla. On ollut hienoa, että sekä opettajat että valmentajat tukevat tavoitteitani”, Karoliina kertoo.

Karoliina kertoo olevansa erittäin tyytyväinen Hangon tennisinlinjaan. ”Oma pelini on kehittynyt paljon tämän kolmen vuoden aikana, minkä olen täällä ollut.”

RATSASTUSLINJALLA ILOA ELÄIMESTÄ

Roosa Piiri asuu Hangossa ja opiskelee ensimmäistä vuottaan Hankoniemen lukion ratsastuslinjalla. ”Tavoitteenani on käydä lukio kolmessa vuodessa. Ratsastusvalmentajani suositteli minulle tätä opintolinjaa”, Roosa kertoo.

”Parasta on, kun saa raskaan koulupäivän päätteeksi nollata pään ratsastustreeneissä, joissa saa nähdä eläimiä. Suosittelen ratsastuslinjaa niille, jotka haluavat lukion ohella treenata lajinsa parissa”, Roosa lisää.

OPISKELU SUJUMAAN KUIN TANSSI

Filippa Lindfors on kolmannen vuosiluokan opiskelija Hangö Gymnasiumissa tanssiliinjalla. Hän asuu Hangossa perheensä luona.

”Olen tanssinut kolmevuotiaasta asti, joten minulle tanssiliinjan valinta tuli luontevasti tanssiurani mukana. Tanssiliinjalla opiskelu on antanut minulle mahdollisuuden kasvaa sekä tanssijana että ihmisenä. Ryhmän tuki ja yhteinen tekemisen ilo ovat olleet korvaamattomia”, Filippa kertoo.

Filippalla on viesti myös tuleville opiskelijoille. ”Koska olen ruotsinkielinen ja tanssikoulu on suomenkielinen, tanssi on myös auttanut ja kehittänyt paljon suomen kielen taitoani. Haluankin tuoda esiin, ettei tarvitse olla huolissaan äidinkielenestään. Sillä ei ole merkitystä, tanssi on tarkoitettu kaikille ja tanssi on yhteinen kieli, joka kuuluu kaikille!”

Tanssi-linja perustettiin Hankoon jo vuonna 2005. ”Suosittelisin tanssiliinjaa kaikille, jotka rakastavat liikkumista ja haluavat kasvaa niin ihmisenä kuin esiintyjänä. Linja sopii myös niille, jotka haluavat tehdä jotain muuta koulun ohella sekä heille, jotka haluavat työskennellä ryhmässä. Tanssiliinjalla saa olla oma itsensä ja löytää ystäviä loppuelämäksi. Tanssisali on paikka, jossa kaikki stressi ja huolet katoavat, ja voi keskittyä täysin vain tanssimiseen”, Filippa summaa. •

”

Tanssiliinjalla saa olla oma itsensä ja löytää ystäviä loppuelämäksi.

PERHEYRITYS HELKAMA

– sähköpyöräilyn hankolainen edelläkävijä

120 vuotta täyttävä perheyritys Helkama jatkaa suomalaisen pyöräilyn perinnettä Hangosta käsin. Uudistunut tehdas ja kasvava sähköpyörämallisto yhdistävät vastuullisuuden ja tulevaisuuden – hymy huulilla.

teksti **Juhani Nurmi** • kuvat **Helkama**

Neljännän sukupolven perheyhtiö Helkama Velox viettää 120-vuotisjuhlavuottaan ja katsoo tulevaisuuteen vahvasti sähköpyöräilyn kautta. Helkaman yrityspereeseen kuuluu myös useita muita yhtiöitä, kuten Helkama Emotor, Adwatec, Helkama-Kodinkoneet ja Helkama-Auto, mutta pyörät ovat säilyneet Helkaman ikonisimpana tuoteryhmänä.

Hangossa valmistetuilla pyörillä on pitkät juuret. Helkaman teollinen tuotanto alkoi Hangossa vuonna 1953, ja siellä polkupyörien valmistus jatkuu edelleen.

PERINTEET JA UUDISTUMINEN KULKEVAT RINNAKKAIN

”Perheyrittäjänsä voimme kehittää tuotteita pitkäjänteisesti ja tehdä ratkaisuja, jotka kestävät aikaa”, hallituksen

puheenjohtaja **Satu Helkama** sanoo. ”Hanko on tärkeä osa identiteettiämme. Täällä yhdistyvät perheyrittäjänsä pitkä historia ja haluamme uudistua – sähköpyörät ovat siinä luonnollinen jatkumo. On ilo nähdä, että asiakkaat lähtevät koeajolta hymy huulilla.”

SÄHKÖPYÖRÄILYN EDELLÄKÄVIJÄ

Helkama oli sähköpyöräilyn edelläkävijä jo 1990-luvun lopulla esiteltujen ensimmäisten sähköavusteisten mallien myötä. Nyt sähköpyöräily on Helkaman suurin tuoteryhmä. Mallistoa kehitetään omalla industrial designerilla, ja tuotekehityksessä kuunnellaan tarkasti suomalaista kuluttajaa sekä laajaa

jälleenmyyntiverkostoa. Suomalaisia komponenttivalmistajia on yksi, Herrmans.

Jopo, suomalaisen muotoilun klassikko, juhlii tänä vuonna 60-vuotista taivaltaan. Kaudelle 2026 on luvassa myös täysin uudistunut sähköinen e-Jopo.

HELKAMAN PERUSARVOT SÄILYNEET SAMOINA

Avainlippu-merkillä varustetut pyörät suunnitellaan ja valmistetaan Suomessa. ”Pyörämme suunnitellaan kestäväksi vaihtelevia sääolosuhteita ja arkista kulutusta. Testauksessa korostuvat turvallisuus ja ajomukavuus. Meille on tärkeintä, että pyörämme tuottavat iloa ja toimivat moitteettomasti vuodesta toiseen”, Satu Helkama kertoo.

”Sähköpyöräilyn kasvu on ollut viime vuosina merkittävää”, myynti- ja markkinointijohtaja **Juha Lauhamaa** muistuttaa. ”Mallistoamme uudistetaan joka vuosi, ja se on kokenut merkittävän ja modernin muodonmuutoksen viimeisten kahden vuoden aikana. Laatu ja kestävyys ovat säilyneet Helkaman ytimessä.”

SHIMANON KANSSA SAUMATON YHTEISTYÖ

Juha Lauhamaa painottaa myös vastuullisuutta toimitusketjussa. ”Valitsemme kumppanimme tarkasti. Sähköpyörien moottorit ja akut tulevat sertifioiduilta valmistajilta. Koko tuotantoketju on läpinäkyvä – haluamme, että jokainen asiakas voi luottaa Helkamaan.”

”

Helkaman

perusarvot –
laatu ja kestä-
vyys – säilyvät
samoina.

Perheyritys tekee tiivistä yhteistyötä Shimanon kanssa, jonka komponentit ovat keskeisessä roolissa sähköpyörien moottori- ja voimansiirtotekniikassa. ”Meillä on koko maan kattava huoltoverkosto. Shimanon kanssa voimme varmistaa, että moottorien ja akkujen huollot hoituvat nopeasti. Se on iso etu”, Lauhamaa sanoo.

VASTUULLISUUS ON KÄYTÄNNÖN TEKOJA

Hangon tehtaalla on viime vuosina toteutettu miljoonaluokan investoinnit. Maalaamo, varasto ja kokoonpanolinjat on uudistettu täysin. Käsityö on silti edelleen olennainen osa valmistusta: yksi pyörä kulkee jopa 20 käsiparin kautta ennen valmistumistaan.

”Aurinkovoima kattaa osan tehtaan energiasta, ja 95 prosenttia tuotannon materiaaleista kierrätetään. Kestävä valmistus ei ole meille iskulause, vaan normaali käytäntö”, Lauhamaa sanoo.

Hangon tehdas on yhä Helkaman sydän – siellä valmistuvat pyörät, jotka kulkevat suomalaisilla teillä jo neljättä sukupolvea. ”Meillä on syvä kunnioitus historiaa kohtaan, mutta katseemme on vahvasti tulevaisuudessa”, Satu Helkama kiteyttää lopuksi.

HELKAMA VELOX

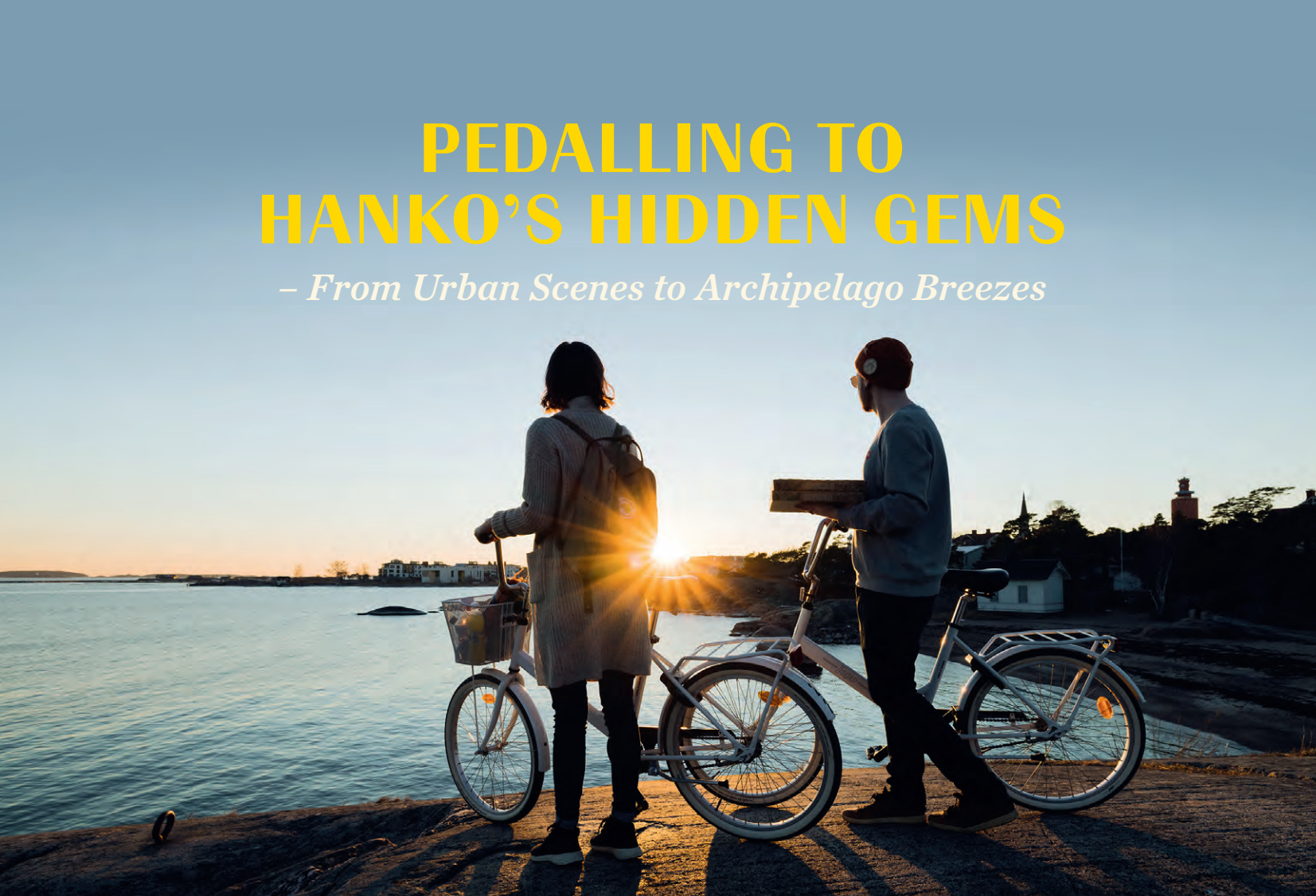
Santalantie 22
10960 Hanko

www.helkamavelox.fi
www.helkamaemotor.fi

HELKAMA

PEDALLING TO HANKO'S HIDDEN GEMS

– From Urban Scenes to Archipelago Breezes

Hanko is a dream destination for cyclists. Finland's southernmost town offers a wide variety of routes for relaxed city cycling, experiential touring, and adventurous mountain biking.

A 19 km signposted circular cycling route runs around Hanko. From the saddle, you'll discover ornate wooden villas, seaside scenery, and lush forest trails, making Hanko a place where cycling is more than just getting around – it's a way to experience the surroundings. You can get a map from the tourist office or download it from visithanko.fi. The cycling route is marked with red dots.

The flat streets in Hanko invite you to roll along on a classic brand Jopo bike (manufactured in Hanko) while exploring the city's fascinating history. At the same time, nature begins right at the edge of the town center: forest paths, gravel roads, and coastal routes offer variety and tranquility for those seeking closeness to nature.

Text Visit Hanko
Photos Joonas Linkola
& South by Cycle

THE COASTAL ROUTE LEADS YOU TO THE SEA

Many cyclists dream of a weekend escape or even a full cycling holiday. For that, the Coastal Route Raasepori-Hanko-Kemiönsaari-Salo is an excellent choice. This signposted route follows the coastline through the vibrant countryside of Western region called Uusimaa and idyllic villages, offering fresh sea breezes and cycling that is active, yet pleasantly relaxing.

The route is also easily accessible from Helsinki. Along the way, cyclists pass through places such as Siuntio, Inkoo, Fagervik, and Snappertuna before arriving in Raseborg and continuing on to Hanko. From Hanko, the journey can even continue by sea to Kimitoön via Bengtskär lighthouse island and the historic ironworks villages of Salo. Read more about the Coastal Route here: www.bikeland.fi/en/the-coastal-route/

TIPS FOR CYCLING FROM TAMMISAARI TO HANKO

The signposted bicycle route from Raasepori to Hanko is about 40 kilometers long. There are plenty of sights along the way. We recommend reserving enough time to explore at least a few of them. Below we've gathered some tips, ranging from war memories and museums to culture and nature – and obviously the best beaches along the coast.

After having passed Tammisaari, you'll reach **Dagmar Park**, situated roughly 12 kilometers from the town center. **The Czarinna of Russia, Dagmar** (end of the 19th century) enjoyed the Källviken spring and the surrounding marine environment of Tammisaari. Visitors can enjoy marvellous views of the seascape from the rock formations around the spring, where a memorial stone commemorating **Czar Alexander III** and his fiancée **Princess Dagmar of Denmark** stands. Naturally, enjoying the soothing sound of the burbling spring is part of the experience.

Further south, the road continues to Skogby village. The village is known for an old sawmill and its workers' houses, some of which date from the 19th century. There are several other old buildings, such as a former village shop and a health care center. We recommend

stopping at Villa Kosthåll for lunch or a cup of coffee.

WELCOME CYCLIST PROGRAM

The Welcome Cyclist program is designed to make life easier for bike travellers looking for useful services. Welcome Cyclist companies welcome bike travellers even in muddy weather, providing them with safe bike storage, pumps and basic tools, a battery charging point and information about routes, services and bike services in the area. Welcome Cyclist companies in Hanko: **Silversand Resort & Camping**, **FolkiaCenter** and **SaariTours**.

”

The soothing sound of the burbling spring is part of the experience.

Whether it's a day trip, a weekend getaway, or a longer cycling adventure, Hanko offers a setting where pedalling blends seamlessly with a maritime atmosphere and thrilling scenery. From the saddle, you can enjoy all the great places Hanko can offer. •

Hangosta lähes 900 kilometrin seikkailua pyörällä

Uudenmaan ja Kymenlaakson 13 kuntaa yhdistivät voimansa ja vastasivat pyörämatkailun kasvavaan kysyntään luomalla kestävän matkailun tuotteen, jollaista ei ole aikaisemmin Suomessa nähty.

South by Cycle on pyörämatkailijan aarreaitta. Kaksi maakuntaa ja kansallispuistoa halkova reitti kätkee varrellensa ainutlaatuisia luontohelmiä, kulttuurihistoriaa, maalaisromantiikkaa ja kaupunkiympäristöjä. Lähes 900 kilometrin reitti tarjoaa pyörämatkailun laatua kaikille, nautiskelijasta seikkailijaan.

South by Cycle on jaettu sopivan kokoiin etappeihin, joista pyörämatkailija voi valita mieleisensä: päivän mittaisista retkistä useamman yöpymisen pyöräloimaan. Jokainen reitin solmukohta on helposti saavutettavissa junalla, bussilla, metrolla ja laivalla.

Bikepacking on kevyehkällä varustuksella tapahtuvaa, sorateitä, ulkoilureittejä ja metsäpolkuja hyödyntävää pyörämatkailua, jota voi kutsua myös pyörävaellukseksi. South by Cycle -reitti on suunniteltu niin, että sen voi kuitenkin polkea lähes millaisella fillarilla tai varustuksella tahansa. •

TENNIS SAAPUI SUOMEEN HANGON KAUTTA

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **Hangon tenniskerho ry**

Hangon Tenniskerho (HTK) on yksi Suomen vanhimmista ja menestyksekkäimmistä seuroista. Sen juuret ulottuvat 1800-luvun lopulle, jolloin laji saapui maahan Venäjän keisarikunnan kylpylävieraiden mukana. Hanko oli tuolloin kansainvälinen huvittelukaupunki, jossa meri, Casino ja kylpyläkulttuuri toivat mukanaan myös ensimmäiset tennismailat ja verkot.

RIKKAASTA HISTORIASTA NYKYAIKAAN

HTK:n hallituksen puheenjohtaja **Leif Wikström** kertoo, että tennis rantautui Hankoon alun perin venäläisten kylpyläturistien myötä. Ensimmäiset kentät rakennettiin Casinon läheisyyteen, ja vuonna 1911 perustettu Hangon Tenniskerho oli samalla yksi Suomen Tennisliiton perustajajäsenistä.

”Tennis oli aluksi varakkaiden ja kylpylävieraitten harrastus, mutta nykyään se on avoin kaikille. Hango on harvoja kaupunkeja, joissa tennistä voi pelata ympäri vuoden edullisesti ja laadukkaissa olosuhteissa. Tennis saapui siis Suomeen Hangon kautta, Wikström alleviivaa.

Seura on selvinnyt sotien aiheuttamista katkoksista ja kasvanut aktiiviseksi, kansainvälisesti verkottuneeksi yhteisöksi, jolla on oma tennishalli ja kymmenen massakenttää.

TALKOISTA AMMATTIMAISSUUTEEN

Risto Alén tuli mukaan 2000-luvun alussa lastensa aloittaessa tenniksen. ”Alku oli puhdasta talkootyötä. Vuonna 2017 palkkasimme ensimmäisen päätoimisen työntekijän, ja silloin aloitin toiminnanjohtajana. Siitä lähtien olemme rakentaneet pitkäjänteisen valmennusjärjestelmän,” Alén kertoo.

Tänä päivänä seura työllistää useita valmentajia, järjestää vuosittain yli kaksikymmentä kilpailua ja tekee yhteistyötä koulujen kanssa. Hangon lukiossa toimii lisäksi oma tennislinja, joka mahdollistaa harjoittelun ja opiskelun yhdistämisen.

KILPAILUT JA JUNIORIPOLKU

Valmennus- ja kilpailupäällikkö **Ville-Heikki Talvenmaa** on ollut seurassa vuodesta 2019. Hän on kansainvälisesti koulutettu tennisvalmentaja ja tuomari, joka tuntee Hangon kisakentät hyvin. ”Hangossa järjestetään vuosittain useita kilpailuja

”

Henkinen

valmennus

on tärkeä osa

kokonaisuutta

– tenniksessä

pelaaja haastaa

itsensä joka

päivä.

– junioriturnauksista kansainvälisiin seniorikisoihin. Se tuo kaupunkiin tuhansia pelaajia ja matkailijoita”, Talvenmaa kertoo.

Hangon Tenniskerho on yksi Suomen aktiivisimmista kilpailunjärjestäjistä. Seura tarjoaa pelaajille mahdollisuuden kehittyä kotikaupungissa ilman muuttoa suuriin keskuksiin. ”Täällä voi treenata, kasvaa ja kehittyä aina huipulle asti. Henkinen valmennus on tärkeä osa kokonaisuutta – tenniksessä pelaaja haastaa itsensä joka päivä,” Talvenmaa sanoo.

TENNIKSESTÄ ELÄVÄÄ KULTTUURIA

HTK:n vaikutus ulottuu tenniskenttien ulkopuolelle. Kilpailut ja valmennus tuovat Hangon alueelle arviolta 4 000–5 000 kävijää vuodessa. ”Emme tavoittele voittoa, vaan panostamme kaiken takaisin lajin kehittämiseen ja fasilitetteihin. Samalla tuemme kaupungin matkailua ja luomme yhteisöllisyyttä,” Alén kertoo.

Wikström summaa lopuksi: ”Hango ja tennis sopivat yhteen täydellisesti – meri, historia ja urheilukulttuuri kulkevat täällä käsi kädessä. Odotimme omaa hallia yli sata vuotta, ja nyt se on vihdoin totta. Tennis on täällä elävää kulttuuria.”

Värit palaavat koteihin

– Anna Berner uskoo kerrokselliseen harmoniaan

teksti Juhani Nurmi
kuvat AB Interiors

Sisustussuunnittelija **Anna Berner**, Anna Berner Interiorsin perustaja, tunnetaan värien, kuosien ja materiaalien rohkeana yhdistäjänä. ”Suunnittelemme herkillä korvalla ja suurella sydämellä muun muassa yksityiskoteja, julkisia tiloja ja toimistoja Hangossa ja Etelä-Suomessa. Kodeissa tulee näkyä asukkaiden oma elämä, ei niinkään trendit”, hän tähdentää.

Bernerin mukaan suomalaisissa kodeissa on monia vuosia suosittu valkoisen, beigen ja harmaan sävyjä. ”Nyt värit ovat palanneet – esimerkiksi vihreän eri sävyt sekä murrettu väripaletti ovat nyt nousussa. Asiakkaat haluavat ennen kaikkea koteja, jotka tuntuvat omilta ja joissa on kodikkuutta, lämpöä ja luonnetta”, Berner kertoo.

Bernerin työn lähtökohtana on aina asiakkaan oma persoona ja tilan luonne.

”Koti ei saa mielestäni näyttää sisustussuunnittelijan mallihuoneelta. Juuri tästä syystä asiakkaan tunteminen ja hänen tarpeidensa ymmärtäminen on tärkeä osa työtäni. Sen jälkeen suunnittelen kokonaisuuksia, joissa vanha ja uusi asettuvat luontevasti rinnakkain ja kotiin valikoidut esineet kertovat omaa tarinaansa. Näin syntyy kodin sielu.”

Berner tunnetaan myös taitavasta valon ja tilantajun hallinnasta. Hangossa hän on suunnitellut huviloita, joissa kesä ja talvi korostuvat eri tavoin. ”Talvella ikkunat muuttuvat lähes mustiksi ruuduiksi, jolloin kodin tunnelmalla on erityinen merkitys. Silloin sisustuksessa valaistus, lämpimät värit sekä kauniit yksityiskohdat nousevat aivan eri tavalla esiin. Tunnelmallinen sisustus toimii toki kaikkina vuodenaikoina, mutta talvi todella paljastaa sen tärkeyden.”

Anna Berner Interiors tekee niin kokonaisvaltaisia suunnitteluprojekteja kuin pienempiä päivityksiä. Heidän kautta saa myös laadukkaita mittatilauskalusteita. Vuosien varrella yritys on saanut kiitosta persoonallisesta ja ihmisläheisestä otteestaan. Bernerille onnistunut sisustussuunnittelu tarkoittaa esteettisen lopputuloksen lisäksi myös arjen sujuvuutta ja viihtyvyyttä. ”Parhaimmillaan sisustus ei jää huomaamatta, vaan tuntuu hyvänä olona ja elämää keventävänä voimana.”•

Anna Berner
INTERIORS

ANNA BERNER INTERIORS

Pietarinkatu 1
00140 Helsinki

design@abinteriors.fi
www.abinteriors.fi

LUXURY

[/ðə 'bjʊɹti əv ɪz/]

FINE JEWELRY CRAFTED BY HAND

tillander.com

@ateliertorbjornatillander

#beyondtimeless

Kluuvikatu 1, 00100 Helsinki

tillander@tillander.com

09 686 0980

Atelier Torbjörn
TILLANDER

HANKO TARJOAA HOUKUTTELEVAN YMPÄRISTÖN OMENA HOTELLEILLE

Omena Hotellit tunnetaan Suomessa itsepalveluun perustuvasta hotellikonseptistaan, jonka keskiössä ovat keskeinen sijainti, kilpailukykyinen hinnoittelu ja asiakkaan vapaus käyttää palveluja oman aikataulunsa mukaisesti.

Toimitusjohtaja **Erno Launon** mukaan juuri nämä tekijät ovat syy siihen, miksi asiakkaat palaavat Omena. ”Hotellituotteemme on laadukas ja edullinen. Lisäksi konseptimme mahdollistaa erittäin kestävän toimintamallin”, Launo sanoo.

Itsepalvelumalli mahdollistaa joustavan saapumisen ja lähdön ilman aikataulupainetta. Samalla se mahdollistaa Omenalle kevyen kustannusrakenteen, mikä on ollut merkittävä etu hotellialan viime vuosien murroksessa. ”Kun itsepalvelukonsepti on ollut meillä lähtökohtana alusta asti, olemme olleet trendaavalla kehityspolulla jo pidempään”, Erno Launo toteaa.

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **Omena Hotellit**

OMENA HOTELLIT
www.omenahotels.com

Digitalisaatio ja automaatio ovat Omenan kehitystyön ytimessä myös tulevaisuudessa. Launon mukaan tavoitteena on entistä persoonoidumpi ja sujuvampi digitaalinen asiakaskokemus esim. tekoälyavusteisten ratkaisujen avulla. ”Haluamme tunnistaa asiakkaat täsmällisemmin ja tarjota heille juuri heidän tarpeisiinsa sopivia ratkaisuja. Samalla kehitys tukee kustannustehokkuutta ja asiakastytyväisyyttä.”

Hanko on suosittu loma- ja rannikkokaupunki, jossa on selkeä tarve lisämajoitukselle. ”Aloitimme 20 huoneella Hangon keskustassa. Huonekapasiteettia kasvatetaan vaiheittain. Roolimme Hangossa ei ole rakentaa itse kaikkea, vaan toimia joustavana alustana paikalliselle palvelutarjonnalle.”

”Meidät otettiin heti Hangossa ystävällisesti vastaan. Haluamme, että asiakkaamme käyttävät myös kaupungin muita palveluita ja että yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa on mahdollisimman joustavaa”, Erno Launo päättää.

Wellness in nature – and from nature

“Wellbeing has to start with honesty,” says holistic wellbeing and mind skills coach **Erja Järvelä**, recalling the pivotal moment she realised the life she lived no longer matched who she was. After 16 years in a large Finnish telecommunications company, she left a secure career behind.

It was not an easy choice for a single mother, but intuition guided Erja forward. She moved for a full winter to Pyhätunturi in Finnish Lapland — a place she now calls therapeutic. “I decided I wouldn’t stress about the future. I had no idea what I would do next. Still I sensed that something new would emerge.”

Erja began holistic wellbeing studies abroad, trained as a nature and wellbeing guide and discovered the Finnish wellbeing method Forest Mind – Metsämieli®, which combines the wellbeing effects of nature with mind skills. “Nature fits in everything I do. Even basic mindfulness becomes different when practised outdoors.”

Erja now works with companies, groups and private clients in Hanko, the capital region and around Finland. Her outdoor sessions often evoke strong reactions: “People may start crying in a simple sensory exercise, because they haven’t stopped and listened to themselves or birdsong in ages.”

Volunteering is another central part of her life. She has worked for example with youth chats, Deaconess Foundation’s Amigo –program and Red Cross courses addressing loneliness. “It’s always important to stay connected to something meaningful that pays it forward.”

Her autobiographical book *Hummingbird Medicine* grew from her experiences in the Andes and her personal transformation. “It came to me almost as a mental download,” she says. “I wrote it because I had lived it, and I am hoping to give

text **Juhani Nurmi**
photos **Carolina Gripenberg-Elfström / CarolinaFoto**

“

Even basic
mindfulness
becomes
different when
practised
outdoors.

Mixing Nuts

Hummingbird
Medicine

the reader a beacon of light and tools even for challenging life situations.”

Today she divides her time between Hanko, Pyhätunturi and the capital region. “Joy is essential. It’s never too late to change direction if your life no longer feels like your own.”

For companies:

- Nature-based outdoor wellbeing boosts for teams
- Clearer minds, stronger teams with improved mind skills

For individuals:

- Personal transformation support
- Hummingbird Medicine guidance for courage in life; coaching and book available

For entrepreneurs:

- Resilience, clarity and courage to grow in your own rhythm
- Forestminds® -trainings to weave wellbeing into your customer offerings

MIXING NUTS WITH ERJA

erja@mixingnuts.fi
+358 46 6004610
www.mixingnuts.fi

HANKO KUTSUU PIKNIKILLE

– parhaat paikat ja herkullisimmat makuparit

Mikä onkaan kesässä ihanampaa kuin huolella pakattu piknik-kori, hyvä juotava ja meri, joka hehkuu ilta-auringossa? Hanko tarjoaa tähän täydelliset puitteet: sileitä kallioita, pehmeitä nurmikoita ja auringonlaskuja, jotka jäävät mieleen pitkäksi aikaa. Kun oikea paikka ja harkitut herkut kohtaavat, syntyy piknik, joka tuntuu pieneltä lomalta arjen keskellä.

teksti **Visit Hanko**
kuvat **Joona Linkola,**
Robin Sjölund &
Tomi Parkkonen

Gunnarsinrannan kalliot ovat omiaan rauhaa ja avaria merimaisemia kaipaavalle. Sileät kalliot houkuttelevat levittämään viltin ja viipymään pitkälle iltaan. Avomeri kimmeltää alapuolella ja horisontissa lipuvat veneet viimeistelevät tunnelman. Täällä nautitaan mielellään klassisia makuja: paikan päällä koottavat Skagen-leivät saaristolaisleivästä, täyteläisestä katkaraputäytteestä ja sitruunasta saavat rinnalleen kuivan Provençen roseeviinin, joka korostaa meren läheisyyttä ja kesän keveyttä.

Jos taas kaipaat Hangon upeimpia auringonlaskuja, suuntaa Kappelisatamaan tai Varisniemelle. Kappelisataman nurmikot tarjoavat vaivattoman piknik-ympäristön aivan veden äärellä, kun taas Varisniemen kalliot kätkevät suojaisia sopukoita ja avaria näkymiä ulapalle. Kun taivas värjäytyy kullaksi ja vaaleanpunaiseksi, syötäväksi sopivat näyttävät mutta helpot herkut: burrata-juusto, mansikkasiivut, basilika ja balsamicosiirappi. Kermanaisen burratan seuraksi istuu puolikuiva saksalainen roseeviini, jonka marjaisuus korostaa kesäisiä makuja.

Casinopuisto ja Puistovuoret keskellä Hankoa tarjoavat monipuoliset puitteet piknikille – valittavanasi on nurmikko, hiekka tai korkeammat kalliot merinäköalalla. Alue on myös tunnettu perinteisestä piknik-tapahtumastaan, joka täyttää puiston musiikilla ja kesäisellä tunnelmalla. Kautkipiknikille sopivat rennot ja jaettavat herkut: auringonlaskun äärellä paahtaisenmakeat grillisipit yllättävät edukseen italialaisen Apulian alueen hedelmäisen roseeviinin kanssa.

Keväästä 2026 odotetaan selvää piristymistä HANGON ASUNTOMARKKINOILLE

Hangon asuntomarkkinat ovat eläneet viime vuodet haastavaa aikaa, mutta näkymät eteenpäin ovat varovaisen myönteiset. Yli 20 vuotta alalla ollut Aktia LKV Hangon kiinteistönvälittäjä **Sari Berndtsson** näkee markkinoilla selkeitä merkkejä käänteestä, joka voi konkretisoitua jo keväästä 2026 alkaen.

”Viimeiset pari vuotta ovat olleet vaikeita, mutta nyt loppusyksy on selvästi vilkastunut. Näyttöjä on yhä enemmän ja kauppvoja tehdään nopeammin kuin vielä hetki sitten”, Berndtsson kertoo.

Hänen mukaansa ostajien kiinnostus kohdistuu tällä hetkellä erityisesti hyväkuntoisiin ja valmiisiin koteihin. Lainarahoituksen saaminen remontteihin on ollut selvästi vaikeampaa.

Hangossa asunnon sijainti vaikuttaa edelleen ratkaisevasti hintoihin ja ostopäätöksiin. ”Sijainti

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **Aktia LKV Hanko**

Aktia LKV

AKTIA LKV HANKO
Bulevardi 1
10900 Hanko
+358 400 473 677
info@aktialkv.fi
www.aktialkv.fi

on kolme kertaa sijainti – ja sen jälkeen kohteen kunto”, Berndtsson alleviivaa. ”Eniten kysyntää on niin keskustassa kuin Hangonkylässä, mutta rajallinen tarjonta eteläisillä alueilla on lisännyt kiinnostusta myös muualle kaupunkiin.”

Merkittävin ostajaryhmä ovat tällä hetkellä paikalliset kodinvaihtajat ja ensiasunnon ostajat. Lisäksi vapaa-ajan asuminen on jälleen elpymässä. ”Hankokodissa vietetään paljon aikaa ja tehdään myös etätöitä. Siksi oma viihtyminen on entistä tärkeämpää.”

Katse siintää kuitenkin jo tulevassa. ”Uskon, että keväällä muutaman vuoden jatkunut ostopa-touma alkaa purkautua kunnolla. Kun korot ovat maltillisemmalla tasolla ja lainansaanti helpottuu, ihmiset uskaltautuvat jälleen tehdä tärkeitä asuntopäätöksiä”, Sari Berndtsson arvioi.

vedellä täytetty cooleri, jotta kuplat säilyvät loppuun asti. Makeampaa hetkeä kaipaaville italialainen Brachetto d’Acqui –jälkiruokaviini ja vadelmaveneet kruunaavat illan.

Hanko ei ole vain paikka, vaan tunne. Se syntyy meren tuoksusta, ilta-auringosta ja siitä hetkestä, kun jaat hyvän ruoan ja juoman hyvässä seurassa – tai ihan vain itsesi kanssa. •

Tämä julkaisu on toteutettu yhteistyössä Alkon kanssa osana Kuppikunnat-kampanjaa. Piknikin makuparivinkit antoi Alkon tuoteviestintäpäällikkö **Anri Lindström**.

UUDISTUNUT HANGON MUSEO kuvaa kaupunkia meren ja historian kautta

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **Arja Järvilehto**

”Tämä on ensimmäinen kerta, kun voimme kertoa Hangon koko tarinan yhdellä kertaa”, sanoo museonjohtaja **Laura Lotta Andersson**. ”Olemme vihdoin omissa tiloissamme – vanhassa teollisuusrakennuksessa, joka kertoo itsekin osan kaupunkimme menneisyyttä.”

Hangon museo avasi ovensa uudistettuna Mannerin vanhassa tehdasrakennuksessa vuonna 2024. ”Halusimme säilyttää tilan alkuperäisen hengen. Täällä näkyy, että tämä on ollut joskus tehdas”, Andersson kertoo.

Uusi perusnäyttely kattaa viisi teemaa: meri, kylpylä- ja huvilaelämä, teollisuus, siirtolaisuus ja saaristolaisuus sekä Hankoniemen luonto ja strateginen sijainti. ”Museo perustettiin jo 1909,

mutta näin laajaa pysyvää näyttelyä ei ole ennen nähty.”

Erikoisuutena on Adelaide-suvun tekstiilikokoelma ja arkeologi **Jan Fastingin** kaivauksiin pohjautuva näyttely toisesta maailmansodasta. ”Kävijät ovat olleet haltioissaan. Moni hankolainen on tullut museoon ensimmäistä kertaa ja sanonut, että tämä on kuin pieni ihme.”

Museo on täysin esteetön. ”Täällä ei ole portaita eikä kynnyksiä, joten liikuminen onnistuu helposti kaikilta. Se on meille todella tärkeää.”

Hangon museo jakaa päivittäin kuvia ja tarinoita sosiaalisessa mediassa. Tilojen yhteydessä on myös pieni museo-kauppa ja kahviautomaatti.

Syksyllä 2026 avataan kirjailija **Irmeelin Sandman Liliukselle** omistettu näyttely hänen 90-vuotisjuhlavuotensa kunniaksi. ”Hänen elämäntyönsä nivoutuu osaksi Hangon kulttuurihistoriaa.

Meidän tehtävämme on kertoa tarinoita niin, että jokainen löytää täältä jotakin – ja haluaa palata uudestaan,” museonjohtaja Andersson päättää. •

HANGON MUSEO
HANGÖ MUSEUM

HANGON MUSEO
Pitkäkatu 17
10900 Hangö
040 1359 228
museo@hanko.fi
www.hangonmuseum.fi

Uudistunut ikoninen e-jopo

Säilyttäen kaiken sen, mikä tekee joposta jopon. Hauskaa ja helppoa liikkumista – kaikille!

HELKAMA

helkamavelox.fi

Targa®
THE 4 x 4 OF THE SEA

MOTORBOAT AWARDS
SLEEPNER
2023
WINNER
ADVENTURE BOATS

T23.1 | T25.1 | T27.2 | T30.1 | T32 | T37 | T41 | T46

Targa CENTER
FINLAND

DEALER: Oy Targa Center Ab, Veneentekijäntie 1, 00210 Helsinki. 0207 641 499. www.targacenter.fi
PRODUCER: Oy Botnia Marin Ab, 66100 Maalahti. www.targa.fi

PärLAN Hammaslääkäriasema: ”IHMINEN TULEE MEILLÄ AINA ENSIN”

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **PärLAN Hammaslääkäriasema**

PärLAN Hammaslääkäriaseman **Ari Nyysti** ja **Hana Leino-Pastrn-kova** olivat muuttamassa kesällä 2020 Prahaan, mutta koronan muutti heidän suunnitelmansa. Työt veivät Hanan yksityishammaslääkäriksi Hankoon ja Arin Salon johtavaksi hammaslääkäriksi. Ihastus Hankoon synnytti kuitenkin idean oman vastaanoton perustamisesta.

”Halusimme tarjota hankolaisille korkealaatuista hammashoitoa ja itsellemme unelmatyöpaikan. PärLAN avattiin heinäkuussa 2022 ja muutimme Hankoon toukokuussa 2023,” Ari kertoo.

Hana valmistui Kaarlen yliopistosta Prahasta ja Ari Turun yliopistosta. Hana opiskeli estetiikkaa ulkomailla. Hän ymmärsi pian, että se ei pelkästään riitä auttamaan potilaita, jotka etsivät ratkaisua sekä hampaiden ulkonäköön että purennan toimintahäiriöihin.

”Olemme molemmat suorittaneet tutkinnon Dawson Academyssä Iso-Britanniassa ja Yhdysvalloissa”, Hana

kertoo. ”Ari on tehnyt jatko-opintoja potilaskommunikaatiosta ja -motivoinnista Yhdysvalloissa sekä kalvo-oikomishoidosta, kuten Invisalign, Lumiliner ja Heysmile. Minä olen perehtynyt proteiikkaan, implantteihin, mini-invasiiviseen hoitoon Geneven yliopistossa sekä kroonisen kivun ja uniapneapotilaiden hoitoon Louisianan valtion yliopistossa (LSU) Yhdysvalloissa. Tällä hetkellä kehitämme osaamistamme digitaalisessa hammashoidossa ja ravinnon vaikutuksesta suunterveyteen.”

”Nykyaikainen hammashoito ei ole vain reikien täyttämistä. Hoidamme luonnollisesti akuutit vaivat, mutta niiden lisäksi tavoitteemme on estää ongelmat tulevaisuudessa. Yhdessä potilaan kanssa teemme suunnitelman siitä, mitä tarvitaan nyt, myöhemmin ja onko potilaan oma toive esimerkiksi kaunis hymy, puuttuvan hampaan korvaaminen vai toimiva purenta. Yleensä vaihtoehtoja on useampia ja monet yllättyvät siitä, ettei suunniteltu hoito olekaan niin kallista,” Ari selittää.

”Meidän lisäksi tiimiimme kuuluu kirurgi **Patricia Stoor**. Aloitimme hiljattain yhteistyön myös WHYNOTin terapeutti **Outi Korkia-kosken** kanssa pelkopotilasterapiassa. Yhdessä pystymme madaltamaan kynnystä potilaille hoitoon hakeutumisessa”, Hana lisää.

PärLAN Hammaslääkäriaseman palvelu koostuu kokonaisvaltaisesta hammashoidosta: hampaiden puhdistamisesta uuden purennan rakentamiseen. Ari tekee kalvo-oikomishoitoa, juurihoitoja ja vaativia hampaiden poistoja. Hana rakentaa kauniita hymyjä ja kiinteää protetiikkaa kuten siltoja ja implantteja. Patricia puolestaan suorittaa implantti- ja muita vaativia leikkauksia. •

PÄRLAN HAMMASLÄÄKÄRIASEMA

Ratakatu 7

10900 Hanko

+358 44 239 2941

parlanhanko@gmail.com

www.parlanhammaslaakarit.fi

HANKO TARJOAA HUIPPUOLOSUHTEET LEIJASURFFAUKSEEN

Leijasurffaus on vauhdikas ja teknisesti haastava laji, joka palkitsee aktiivisen harrastajan. Hankolainen yrittäjä **Niclas Sergelius** kertoo itse löytäneensä leijasurfingin vuonna 2018.

”Näin Hangossa ja ulkomailla surffaajia, joita suuri leija kuljetti veden halki nopeasti, samalla kun he hyppäsivät ilmassa. Se näytti hauskalta ja vauhdikkaalta. Leijasurffauksessa oppimiskäyrä ei koskaan oikeastaan lopu. Samalla sitä voi harrastaa ympäri vuoden – kesällä vedessä ja talvella jäällä tai lumella,” Sergelius ylistää.

Kesäkaudella Hango nousee Sergeliuksen mielestä maailman parhaimpiin leijasurffauskohteisiin. ”Hangon sijainti tekee siitä erityisen ihanteellisen. Koska Hango on niemenkärki ja surffaukseen halutaan mielellään rantaan osuva tuuli, on aina joku ranta joka soveltuu lajiin. Lähes kaikki tuulensuunnat mahdollistavat surffauksen. Rantaan päin puhaltava tuuli lisää turvallisuutta.”

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **CC BY-SA 3.0**

Lisäksi Hangon hiekkapohjaiset ja matalat rannat sopivat erinomaisesti aloittelijoille. ”Kun kaa-tuu, ei tarvitse uida koko ajan. Jos seisot polveen asti ulottuvassa vedessä, se helpottaa ja nopeuttaa oppimistasi todella paljon.”

Parhaiksi paikoiksi lajiin Hangossa Niclas Sergelius nimeää Tuuliniemen ja Silversandin, Tuuliniemen ja Tylön saunatehtaan kohdalla olevan rannan. Hangon kompakti koko helpottaa harrastamista: tuulen vaihtuessa rantaa voi vaihtaa vain 5–10 minuutin ajomatalla.

Vaikka varusteiden vuokrausmahdollisuudet ovat rajallisia, harrastus alkaa usein ohjaajan kanssa tai lainavarusteilla. ”Aktiiviharrastaja pärjää hyvin yhdellä monikäyttöisellä leijalla. Leija tekee lähes koko työn – se nostaa sinut veden päälle ja kuljettaa eteenpäin.”

Leijasurffaus yhdistää fyysisen tekemisen, mellisen lukutaidon ja yhteisöllisyyden. ”Hangossa nämä elementit kohtaavat ainutlaatuisella tavalla – vuoden ympäri,” Niclas Sergelius päättää. •

niclas@qvadrat.fi

www.leijasurffaus.fi

HANGOLF

– Suomen eteläisin golf-elämys Hangossa

Tähtomissa, noin seitsemän kilometrin päässä Hangon keskustasta, sijaitsee HanGolf – golfkenttä, jossa pelaajan valloittavat luonto, aurinko, rauha ja pelaamisen ilo. Toimitusjohtaja **Lena Haanpään** mukaan HanGolf on lähes ympärivuotisesti toimiva golfyhteisö. Säiden salliessa kenttä tarjoaa poikkeuksellisen pitkän pelikauden, luonnonläheisen ympäristön ja mutkattoman tunnelman.

”HanGolfin kenttä avattiin ensimmäisen kerran vuonna 1997 yhdeksänreikäisenä par 3 -kenttänä. Vuonna 2002 kokonaisuutta laajennettiin, ja lopullisen muotonsa nykyisenä 18-reikäisenä par 72 -kenttänä Hangolf sai vuonna 2006. Kentän on suunnitellut **Jorma Eriksson**. Nykyinen klubitalo kahviloineen ja saunatiloineen valmistui vuonna 2013.”

Hangon merellinen sijainti vaikuttaa voimakkaasti paikalliseen ilmastoon ja pidentää

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **HanGolf**

”

**HanGolf on
paikka, jossa
pelaamisen ilo
ja luonnonrauha
kohtaavat.**

golfkautta verrattuna moniin muihin kenttiin. ”Kenttämme avataan usein jo maaliskuussa, jos sääolosuhteet sen sallivat. Hyvissä olosuhteissa pelaaminen voi jatkua pitkälle syksyyn, jopa joulukuulle asti. Käytännössä meillä on kolme vahvaa kautta: kevät, keskikesä ja syksy. Erityisesti pitkä syksy on meille merkittävä vahvuus”, Lena Haanpää kertoo.

Kenttä on profililtaan tasainen ja senioriystävällinen, mutta tarjoaa silti vaihtelevuutta. Metsää ja lampia on runsaasti. Vesiasteet ovat osa peliä useilla väylillä. ”Vesi on pelissä jopa 15 väylällä. Panostamme jatkuvasti kentän kuntoon ja kehittämiseen. Lyöntipaikkoja uudistetaan, metsää siistitään ja rangea kehitetään. Green Card -kursseja järjestetään jälleen kevästä 2026 alkaen.”

Kodikas, hirsirakenteinen klubitalo tunnetaan rennosta ilmapiiristään. ”Meillä palvelee suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Pelaajien käytössä ovat saunatilat sekä kahvila, josta saa pikku-

purtavaa ja suosittu holarit. HanGolf on ennen kaikkea helposti lähestyttävä kenttä – paikka, jossa pelaamisen ilo ja luonnonrauha kohtaavat”, Lena Haanpää kiteyttää. •

HANGOLF

Kirkkotie 28, 10900 Hanko
+358 19 248 9357
caddiemaster@hangolf.fi
www.hangolf.fi

-Where slow shopping
meets creativity-

vintagegallery.fi

Satamakatu 2 Hanko, door 10

HANGOSSA TAPAHTUU YMPÄRI VUODEN

Hanko on eläväinen ja monipuolinen kaupunki vuoden jokaisena aikana. Ajankohtaisiin tapahtumiin kannattaa tutustua Hangon tapahtumakalenterista, osoitteessa: visithanko.fi/tapahtumat – sieltä on helppo löytää kiinnostavaa tekemistä vuodenajasta riippumatta.

Vuosi Hangossa alkaa rauhallisissa merkeissä. Alkuvuosi ja kevät kutsuvat hemmottelemaan itseään sekä keskittymään omaan hyvinvointiin luonnon helmassa. Kylmäuinti, kuntosalit, jooga sekä rentouttavat spa-elämykset keventävät mieltä ja virkistävät kehoa. Pitkät kävelyt rantaviivoja pitkin ja luontopoluilla tarjoavat tilaa hengittää ja nauttia hiljaisuudesta. Kevät on Hangossa erityisen ainutlaatuista aikaa, kun aurinko herättää luonnon jälleen eloon.

Talvilomalla Hanko tarjoaa koko perheelle suunnattua ohjelmaa. Kevät tuo mukanaan myös kulttuurin juhlaa. Hangon museo palvelee kävijöitä ympäri vuoden, ja kulttuurinnälkäisiä ilahduttavat myös mm. Hangon Taidegalleria sekä Kaupungintalon Galleria. Hangon Kirjallisuuspäivät maaliskuun lopulla tuovat Hankoon valtakunnallisesti kiinnostavia kirjailijoita.

Kesä on Hangon vilkkainta aikaa. Tuolloin kaupunki täyttyy tapahtumista, ihmisistä ja iloisesta tunnelmasta. Tarjolla on kesätoreja, musiikkia, merellisiä seikkailuja ja paljon muuta. Kesäkuussa HangArt-tapahtuma avaa paikallisten taiteilijoiden työtilat yleisölle. Hanko Soul Jazz tarjoaa elokuussa musiikillista nautintoa. Kesän kohokohta on purjehduskilpailu Alfons Håkans Hangon Regatta, joka järjestetään heinäkuun ensimmäisenä viikonloppuna.

teksti **Visit Hanko**
kuvat **Tomi Parkkonen,**
Regatta Spa Hotel,
Janna Nousiainen

Syksy Hangossa jatkuu usein pitkään lempeänä ympäröivän meren ansiosta. Golfkausi saattaa venyä pitkälle syksyyn ja toisinaan jopa ympärivuotiseksi. Hanko on myös pyöräilijöiden paratiisi – sulat ja hyväkuntoiset tiet sekä polut mahdollistavat pyöräilyn pitkälle syksyyn.

Syksy on erinomaista aikaa tutustua Hangon historiaan. Hangon oppaat johdattavat kävijät kaupungin huviloihin, historiallisiin tarinoihin ja Mannerheimin jalanjälkiin. Hangon rintamamuseo tarjoaa puolestaan mielenkiintoisen katsauksen kaupungin ainutlaatuiseseen asemaan 2. maailmansodan aikana.

Lokakuun lopussa pimeää vuodenaikaa juhlistetaan Pimeällä viikonloppulla. Se kokoaa yhteen tunnelmallisia kynttiläillallisia, rentouttavia kynttiläsaunahetkiä sekä hieman jännittävämpiä elämyksiä, kuten kummitustaloja ja Vuorikadun näyttäviä Halloween-koristeluja.

Hangon merellinen joulou alkaa jo marraskuussa ja jatkuu aina loppiaiseen saakka. Hangon joulou on tunnelmallista aikaa. Joulumyyjäiset tarjoavat paikallisten pientuottajien käsitöitä ja herkkuja sekä aitoa pikkukaupungin joulutunnelmaa. Hangossa joulouun voi valmistautua ilman kiirettä ja stressiä – viehättävistä putiikeista löytyy uniikkeja lahjoja jokaiseen makuun.

Ole siis rohkea ja vieraile Hangossa eri vuodenaikoina ja koe uusia puolia ihanasta ja merellisestä kaupungista!•

Kaikki oikeudet muutoksiin pidätetään.
Ajankohtaiset tiedot tapahtumista löytyvät
osoitteesta visithanko.fi/tapahtumat

HANGON PALVELUT

Hanko tarjoaa laajan ja monipuolisen valikoiman palveluita niin matkailijoille, yritysryhmille kuin paikallisille asukkaille. Kaupungin palveluiden ajantasaiset tiedot majoituksesta, ravintoloista, aktiviteeteista ja tapahtumista löytyvät helposti osoitteesta visithanko.fi.

Where you can get nuts

A TROPICAL ESCAPE BY THE SEA
(WE DON'T SELL COCONUTS)

SCAN FOR SUMMER '26 EVENTS →

COCOHANKO.FI

B & B
Villa Garbo

YKSILÖLLISEN PALVELUN MAJOITUSTA
HANGOSSA: **HUONEITA JA HUONEISTOJA**
YOUR PERSONABLE PLACE TO STAY IN HANKO!

Raatimiehenkatu 8, 10900 Hanko
+358 40 542 1732
info@villagarbo.fi • villagarbo.fi

MARIANNE'S MOHAIR

MEILLÄ ON TARINA.
KOSKA VÄLITÄMME.

www.mariannesmohair.com

K Supermarket
HANKO - HANGÖ

Lomahanko.fi
VUOKRAA HUVILA HANGOSTA

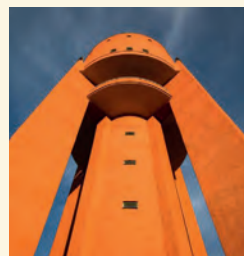
Paikallisten asiantuntijoiden ylläpitämä palvelu auttaa löytämään sinulle sopivan villan, mökin tai huoneiston Hangosta, kun haluat aitoja Hanko-elämyksiä luotettavasti ja helposti.

Lomahanko.fi

– PAIKALLISESTI
PARAS LOMA HANGOSSA.

HANGON MATKAILUTOIMISTO

Tiesitkö, että Hangon matkailutoimisto on avoinna ympäri vuoden? Meiltä saat parhaat vinkit!

Sijaitsemme kaupungintalossa, vesitornin kainalossa.
Matkailutoimistossa on infon ja esitteiden lisäksi matkamuistoja ja Hanko-tuotteita tarjolla.

Raatihuoneentori 5
10900 Hanko
019 2203 411
tourist.office@hanko.fi • visithanko.fi

HANKO*

CAFFERIE-PÅ KROKEN

Smaker vid havet – året runt
Makuelämyksiä meren äärellä – ympäri vuoden

Specialkaffe & fräscha sallader
Erikoiskahvia & raikkaita salaatteja

Säsongsinspirerad mat
med skärgårdskänsla
Sesongin mukaista ruokaa
saariston tunnelmalla

It tastes as good as it looks
CAFFERIE
MORE THAN JUST A CUP OF COFFEE

PADELTON HANKO

Tervetuloa pelaamaan aurinkoisen Hangon sydämeen!

Tervetuloa Hangon hienoimmille padelkentille pelaamaan, myös kursseja halukkaille. Yrityksille ja muille ryhmille mainio tapa viettää aikaa yhdessä.

Satamakatu 4
10900 Hanko
0400 - 702 238
www.padelton.fi/hanko

Padelton

M. Broman – 120 VUOTTA ASIAKASLÄHEISTÄ PALVELUA

Viime vuonna 120 vuotta täyttänyt perheyriys M. Broman sai alkunsa Tammisaarella vuonna 1905 kulta-sepänyrityksenä. Se on kasvanut vuosikymmenten aikana laatuun ja henkilökoh-
taiseen palveluun nojaavaksi koru- ja optiikka-
liikkeeksi Hangossa, Karjaalla ja Tammisaarella. Vuonna 2024 Esplanadilla avattu Hangon liike on tärkeä lenkki jatkumossa, jossa pitkä perinne ja nykyhetki kohtaavat.

M. Bromanin nykyinen omistaja **Rudy Lindberg** on ollut mukana toiminnassa vuodesta 2017 ja omistajana vuodesta 2020. ”Meillä on laaja va-
likoima tunnettuja brändejä ja monipuolisia pal-
veluita optikkopalveluiden lisäksi. Kaikenlaisia
kaiverruksia tehdään Karjaan myymälässämme. Pyrimme palvelemaan nopeasti ja joustavasti, esi-
merkiksi teemme paljon korjauksia heti paikan
päällä koruihin, kelloihin tai silmälasihin ostopai-
kasta riippumatta.” Mitä paikan päällä ei voi korja-
ta, lähetetään pitkäaikaisille yhteistyökumppaneille.
”Nopeus ja joustavuus näkyy myös optiikassa, jossa

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **M. Broman**

M. BROMAN
Hanko – Tammisaari
– Karjaa
Esplanadi 90
044 729 94 96
hango@fennooptikka.fi
www.bromans.fi

linssit hiotaan itse. Tämä lyhentää merkittävästi toi-
mitusaikaa asiakkaalle”, Lindberg toteaa.

Hangossa M. Broman pyrkii olemaan helpos-
ti lähestyttävä paikallinen toimija. Asiakkaat ovat
vakituksia hankolaisia, hankolaisia yrityksiä, vapaa-
ajan asukkaita ja matkailijoita. ”Jos jotain ei löydy
heti Hangosta, tilaamme sen asiakkaalle. Kulje-
tamme myös tuotteita Tammisaaresta ja Karjaal-
ta jopa saman päivän aikana”, Lindberg kertoo.
Kolmen myymälän M. Broman -kokonaisuus tuo
asiakkaalle lisää joustavuutta ja varmuutta.

Viime vuoden juhluvuosi ei ollut M. Broma-
nille vain historian juhlistamista, vaan katse on
vahvasti tulevassa. ”Verkkokauppa ja sosiaalinen
media tukevat kivijalkamyymälöitämme. Kaiken
ytimessä säilyy sama ajatus kuin 120 vuotta sitten:
ammattitaito, henkilökohtainen palvelu ja asiak-
kaan tarpeiden aito ymmärtäminen,” Rudy Lind-
berg summaa lopuksi.

M BROMAN
SINCE 1905

UUSI BMW iX3 – Sähköistä ajamisen iloa

BMW avaa uuden luvun sähköautoi-
lussa vuonna 2026, kun BMW iX3
tuo merkin viimeisimmän muoto-
kielen ja teknologian tuotantoon. Uudessa Neue Klasse -filosofiassa ei ole kyse
pelkästään uudesta mallista. Kokonaisvaltaisessa
ajattelutavan muutoksessa futuristinen muotoilu,
nautinnollinen ajettavuus ja sähköinen suoritus-
kyky nivoutuvat saumattomasti yhteen.

Uusi muotokieli näkyy iX3:ssa selkeinä lin-
joina, voimakkaina pintoina ja harkittuina yksi-
tyiskohtina. Ulkonäkö on moderni ja tunnistet-
tavasti BMW, mutta samalla hillityn futuristinen. Suunnittelun lähtökohtana on ollut toiminnalli-
suus: aerodynamiikka, mittasuhteet ja kuljettaja-
keskeisyys tukevat paitsi visuaalista ilmettä myös
ajokokemusta.

Teknisesti iX3 perustuu BMW:n täysin uuteen
sähköautoalustaan. Auton sähköinen toimintamat-
ka ylittää jopa reiluun 800 kilometriin (WLTP).
Tämä nostaa sähköisen liikkumisen arjen käy-

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **BMW AG**

tettävyyden uudelle tasolle. Pitkä toimintamatka
yhdistettynä aiempaa nopeampaan lataukseen
tekee autosta monipuolisen vaihtoehdon niin
kaupunkiajoon kuin pidemmille matkoille.

Loistava ajettavuus on edelleen BMW:n ydin.
BMW on kertonut Neue Klasse -mallien hyö-
dyntävän täysin uutta sähköistä arkkitehtuuria ja
ajonhallintajärjestelmiä. Sähköinen voimansiirto
yhdistettynä matalaan painopisteeseen ja uudel-
leen kehitettyyn alustaan lupaavat tarkkaa oh-
jaustuntumaa ja tasapainoista liikkumista kaikissa
tilanteissa. BMW:n tavoitteena on ollut säilyttää
ajamisen ilo, josta merkki laajalti tunnetaan.

Uusi BMW iX3 viestii jo nyt kaikesta siitä,
mihin suuntaan premium-sähköautoilu on kehit-
tymässä lähitulevaisuudessa. Se vie matkustajansa
entistä pidemmälle, aiempaa älykkäämmin ja aina
kuljettajaa palvellon.

www.bmw.fi

Hinta alkaen 69 390 €.

Vuorikatu koostuu Hangon monipuolisesta yritys yhteisöstä

Hangon keskustassa sijaitseva Vuorikatu muodostaa merkittävän paikallisen yritys keskitymän, jossa erikoisliikkeet, palveluyritykset ja ravintolatoimijat toimivat tiiviissä yhteydessä toisiinsa. Nykyinen kävelykatu on ollut käytössä reilut 20 vuotta. Kaupungin toteuttaman peruskorjauksen myötä siitä on muodostunut leveä ja tapahtumiin soveltuva kaupunkitila.

Yksi Vuorikadun pitkäaikaisista yrittäjistä on kultaseppä **Sture Lagerroos**, joka on toiminut Hangossa yrittäjänä 1980-luvulta lähtien. Hän työskennellyt Vuorikadulla useiden vuosikymmenten ajan. Lagerroos näkee kadun merkityksen ennen kaikkea kokonaisuutena. ”Kun päästiin kävelykadulle muiden liikkeiden joukkoon, huo-

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **Niklas Rosenberg**
& **Jyrki Jaakkola**

”

Tämä katu on vähän kuin pieni tavaratalo.

mattiin heti valtava ero. Sijainti on ihan olennaista liiketoiminnan kannalta”, hän toteaa.

Vuorikadulla toimii laaja ja monipuolinen yrityskokonaisuus. Tarjonta kattaa muun muassa sisustus-, vintage-, vaate- ja lahjatavaraliikkeitä kauneudenhoito- ja hyvinvointipalveluja, parturi- ja kampaamopalveluja, leipomo- ja kahvilatoimintaa sekä ravintola-alaa. Lagerroosin mukaan yritysten keskittyminen samalle kadulle palvelee monenlaisia asiakkaita: ”Tämä katu on vähän kuin pieni tavaratalo – monen alan palvelut löytyvät kätevästi saman kadun varrelta.”

Yritykset toimivat Vuorikadulla yhteisen yrittäjäyhdistyksen kautta. Yhdistys vastaa kadun yhteisistä tapahtumista ja yhteistyöstä. Vuosittain järjestetään useita kaikille avoimia

NÖJEN VIN & ÖL

Nöjen Vin & Öl – Ympäri vuoden palveleva viini- ja olutravintola Hangossa

Hankolaisten olohuone, jossa nautit upeista viineistä ja oluisista, livemusiikista ja parhaasta seurasta! Keittiöstä saat monenlaista pikkupurtavaa, ja joka lauantai lauletaan karaokea yläkerrassa. **Tervetuloa!**

NÖJEN VIN&ÖL HANKO
Ratakatu 10
10900 Hanko
0500 426 555
anne@nojenhanko.fi
www.vinol.nojen.fi

AUKIOLOAJAT
ke-to **17-24**
pe-la **17-01**

NÖJEN
VIN & ÖL

Madame Colore

Ranskalaisella otteella aarteita sisustukseen

Vintage.
Antiikki.
Aasiataide.
Sisustustyö.
Huonetuoksut.
Design asusteet.
Tapetit.
Tekstiilit.
Sisustussuunnittelu.

MADAME COLORE
Vuorikatu 10 HANKO
0400 528 696

krista@madamecolore.fi
@mada_me_colore

Kotilaituri

Nordic vintage design

Ajatonta vintagea ja designia.

Valikoimamme rakentuu kestävästä valinnoista, pohjoismaisesta muotoilusta ja yksilöllisistä esineistä, joilla on tarina.

SISUSTUSTUOTTEET | MATOT | TEKSTIILIT | SISUSTUSSUUNNITTELU

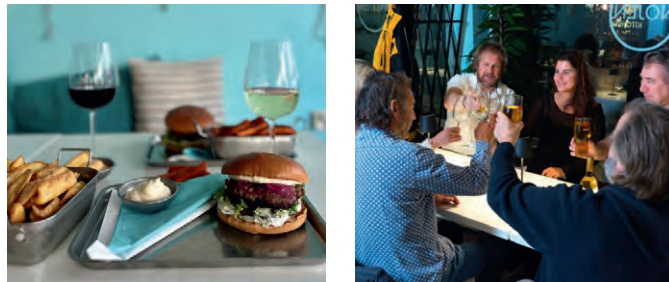
KOTILAITURI
Vuorikatu 13, HANKO
www.kotilaituri.fi
IG | FB @kotilaituri

AVOINNA
TO-PE **11-17** | LA **11-15**
Kesä 2026
MA-PE **11-17** | LA **11-15**

NÖJEN KITCHEN

Nöjen Kitchen on Hangon gourmet-burgeripaikka, jossa makumatkat ja rento tunnelma kohtaavat.

Ruoassa panostetaan laadukkaisiin raaka-aineisiin, käsityöhön ja makuelämyksiin, jotka vetoavat niin arjen herkuttelijoihin kuin kulinaristeihin. Maateemaiset burgerit vievät makumatkalle ympäri maailmaa, ja kuukausittain vaihtuva erikoisuus tuo listalle uutta koettavaa.

NÖJEN KITCHEN
Vuorikatu 12-14
10900 Hanko

0500 426 555
anne@nojen.fi
www.kitchen.nojen.fi

VONNES INTERIOR

Sisustus- ja kangaskauppa

Meiltä löydät kodintekstiilit, sisustustuotteet sekä Hango-tuotteita. Laadukkaat kankaat ja yksilölliset verhot. Suunnittelemme, opelemme ja asennamme kokonaisuuden ammattitaidolla. Palvelemme sekä yksityisasiakkaita että yrityksiä.

MIANY
DESIGN
VONNES INTERIOR
SINCE 1988

VONNES INTERIOR
Olemme auki ympäri vuoden
ark 11-17 la 10-15
Vuorikatu 7, 10900 Hanko
040 610 6124

KULTASEPPÄ S. LAGERROOS

—GULDSEPPÄ—
S. Lagerroos
—KULTASEPPÄ—

Happy Flower

Trendikäs kukkakauppa vanhanajan
viehätöksellä keskellä Hankoa

Palvelemme ilolla ja ammattitaidolla. Kukkakaupassa on laaja valikoima leikkokukkia, kasveja sekä kaikenlaista kaunista kiva. Järjestämme räätälöityjä kursseja eri kokoisille ryhmille ympäri vuoden.

Vuorikatu 11
10900 Hanko
044 9817119
hanko@happyflower.fi
happyflower.ekukka.fi
FB & IG: HappyFlowerHanko

Happy Flower

FRIMAN MATKAT TEKEE MATKUSTAMISESTA MUKAVAA JA VAIVATONTA

Hangon saavutettavuudessa Friman Matkoilla on ollut keskeinen rooli jo vuosikymmenten ajan. Vuonna 1939 perustettu perheyritys on kasvanut paikallisesta linja-autoyhtiöstä monipuoliseksi matkanjärjestäjäksi, jonka juuret ovat vahvasti Hangossa.

”Harva ehkä tietää, että Hangossa on oma, monipuolinen bussipalvelu, joka palvelee niin paikallisia, yrityksiä kuin matkailijoitakin,” sanoo Friman Matkojen toimitusjohtaja **Marcus Friman**.

Yrityksen moderni, noin kymmenen turistikokoinen kalusto on varusteltu nykypäivän vaatimusten mukaisesti. ”Muun muassa ilmastointi, WC, USB-latauspaikat ja mukavat istuimet tekevät bussilla matkustamisesta helppoa ja vaivatonta. Bussit liikennöivät tilausajoja, ryhmiä ja tapahtumia varten ja tuovat matkailijoita myös suoraan Hankoon.”

Friman Matkat -brändin alla myytävissä pakettimatkoissa yritys huolehtii koko matkakokonaisuudesta kuljetuksista majoituksiin, ruokailuihin ja erilaisiin elämyksiin.

teksti **Juhani Nurmi**
kuvat **Friman Matkat**

”Matkoja tehdään Suomen lisäksi erityisesti Ruotsiin ja Baltiaan, mutta Hangosta käsin on lähdetty toisinaan paljon kauemmaksikin. Suurin vahvuutemme on matkojen räätälöinti. Asiakas voi keskittyä rauhassa itse matkasta nauttimiseen – me huolehdimme lopusta ja siitä, että matkustaminen on turvallista ja sujuvaa,” Marcus Friman tähdentää.

Hangon vetovoima perustuu mereen, luontoon ja rauhaan. Nämä arvot ovat tärkeitä myös matkailussa. Kun liikkuminen on helppoa ja hyvin järjestettyä, kynnys tulla Hankoon madaltuu. Tässä Friman Matkojen paikallinen bussipalvelu tekee tärkeää työtä.

”Hankoon kannattaa tulla myös kesäkauden ulkopuolella. Me haluamme olla mukana tekemässä matkustamisesta helppoa ja palvella asiakkaitamme mahdollisimman hyvin,” Friman päättää.

FRIMAN MATKAT
Santalantie 23
10960 Hanko
+358 19 248 1004
info@frimanmatkat.fi
frimanmatkat.fi

Friman
RESOR • MATKAT • TRAVEL

Kesäaika Sommartid

GEORG JENSEN

PIAGET

BVLGARI

OMEGA

Chopard

ROLEX

Cartier

MIKIMOTO

FOPE

OLE LYNGGAARD

BAUME & MERCIER

BREITLING

CERTINA

DOXA

GUCCI

HUBLOT

IWC

JAEGER-LECOULTRE

Kalevala

LINDROOS

LONGINES

MONTBLANC

PANERAI

RADO

RAYMOND WEIL

SANDBERG

TAG
HEUER

TISSOT

TUDOR

ZENITH

Lindroos
est. 1878

Aleksanterinkatu • Aleksanterinkatu 46, Helsinki | 09 624 188

Kämp Galleria • Mikonkatu 3, Helsinki | 09 628 825

Vanha kauppakuja • Mikonkatu 4:n sisäpiha, Helsinki | 09 856 222 00

Helsinki Airport • Schengen & Non-Schengen | 09 354 0500

Verkkokauppa • lindroos.fi